

# Ukininkas

LIETUVOS  
UKININKŲ LAIKRAŠTIS.

IŠEINA KAS MĖNESIS VIENĄ KARTĄ.

Prekė apgarsinimui:

Už eilutę smulkaus  
rašto arba už jos vietą per  
pusę puslapio 60 feningių.

Prekė laikraščio:  
Prusose iki parabežio 2½  
markių arba 1,20 kap.  
I Ameriką ir į kitas svetimas  
žemes 4 markės.  
I Rusiją (kuvertuose) 5 rubl.

*Lietuviai, skaitykite ir platinkite „Ukininką“!*

## Muštynės su žydais.

Žinomas yra Lietuvoje žydų neužkentimas. Nesenėi buvo muštynės su žydais Vaškuose, Linkavoje, Saločiuose, Žeimiuose, Pakruoje ir gal dar kur kitur. Tai vilnis, kuri bėgant laikui, užima vis platesnę vietą, nės įpykimo ir įnirtimo ant žydų tarp žmonių netruksta. Skriaudimas ir apgaulinėjimas žmonių per daug jau yra žinomi, ir garsas apie reikalingumą žydus mušti visur randa atbalsį.

Žinoma, šios muštynės apart pragaišties patiems lietuviams, neatneš nieko gero. Išgriovę ir sukulę kokią nors žydų krautuvelę, tuom žmonės neigys da savo krautuvį, tuom neatsikratys nuo žydų, kurie kaip sumanesni prekyboje apskritai reikalauose visada rodo kelią tamsuoliui lietuviui. Nekalbame jau, juog išgriovimas savasties ir gerovės žydų, dažniausia ir-gi visai neturtingų ir varguolių, nėra visai darbu dorišku ir žmonišku. Neužmirškime, juog žydai ir-gi toki pat žmonės kaip ir mes, ir juog kenčia visokius persekiojimus ir vargą savo kovoje už buvį. Ar-gi mes žinome, kaip gyvena tie biedni amatninkai, tie kromininkai, kurie nešioja po mūsų kaimus visokius tavorus, argi nežinome, juog daugelis iš jų, vos tik galėdami, bėga svetur įieškoti sau geresnės laimės? Ar-gi ne gėda mums mesti akmeniu į tuos visus? Susipraskime ir bukime dėlei jų broliais.

Kiekvienas tur suprasti, juog jeigu kas mus apgauna, jeigu toksai apgaulinėjimas ir skriaudimas eina kasdien, tai čion kalti ne tik tie, ką naudojasi iš mūsų kvailumo, bet teipogi ir tie, kurie yra tamsūs, kvaili. Jeigu nebutų žydo, tai jo vietoj atsirastų kiti, dagi patys lietuviai, čigonai maskoliai, kurie tokiu pat budu mus apgaulinėtų. Ar-gi mes nežinome, kad ir tarpe mūsų pačių atsiranda tokių, ką dažnai apseina ir apgauna mus pikčiau žydų?

Jausdami nuo žydų pusės skriaudimą, žmonės neįieško kelių, eidami kuriais galėtų

apsisaugoti nuo tokio skriaudimo. Gana jau jiems, juog jie užmatė priešą ir neklausdami, ar tai tikrai yra priešas, jau skatinasi į kovą. Sutikę upę, jie neįieško brasto ir nemislyja, ar negalima koku nors budu per gelmę tilto permesti, o brėda tiesiog per gelmę. Stoka apšviestos, skriejimą kurios užgina valdžia, suteikia ir čion visai netikusius vaisius. Gana jau tik pasiklausti, kokios šnekos skraidžioja tarp žmonių ir išvysite didelį žmonių tamsumą. Žmonės kalba, buk mūsų carienė didžiai nekenčianti žydų, kuriuos jug ir iš Maskolijos tyčia yra pavarę, buk ji norinti žydus visai iš savo žemės išvaryti... Už galvą nužudyto žydo, sako, randas mokėsęs po auksiną, o už rabino galvą net čvertrubli...

Kas paleidžia šias niekingas paskalas? Tai žmonės, kuriems muštynės su žydais duoda vis-gi savo pelną, nės tuomet smagi-smagi-augia ką nors sučiupti; drumstas vanduo geriausiai jug tinka žuvų gaudymui. Teip, Vaškuose, kame prasidėjo muštynės, čigonai paleidę paskalą, buk žydai, kurie apvaikštinėjo kokią ten savo šventę, juokavosi iš krikščionybės, iš mukos Pono Jezuso. Neapsėjo, žinoma, ir be šnekų apie jauną mergaitę, kurią buk žydai norėję nužudyti. Kiekvienam garsui žmonės tiki. Pamokinti žmonių nėra kam, nės susirinkimų nės šiaip pasišnekejimų atlikti negalima, raštų vėl sunku gauti. Pasilieka vienas tik auklėjas žmonių — tai policija, assesoriai, sprauininkas ir net gubernatorius, bet visas jų pamokinimas pasibaigia vientik ant nubaudimo ir išgaudymo kaltininkų. Be to, jie, žinoma, ir mokės pasinaudoti iš drumsto vandeno, kad ir dėlei savęs ką nors sugauti. Proga tam tikslui atsitinka da smagesnė, tuomet kada drauge su muštynėmis miesteliuose pasirodo iškljuoti atsišaukimai („Broliai ir sesers“ arba „Lietuviai ir lietuvaitės“). Tokiu budu čion iškišia galvą ir politiška kova, o tai jug yra geriausia proga mus „viršininkams“ pasirodyti. Mums teko girdėti, kad toki atsišaukimai buvo iškljuoti

Pasvalyje prieš dieną šv. Jono, kuomet ten buvo didis turgus arba prekymetis. Pasvalio asessoriai buvo proga pasirodyti veikiančiu „diejateliu“, bet rods jis iš to mažai pasinaudojo, nės bijojo, kad nepasikeltų muštynės žydų ir tik apie tai rupinos, kad nebutų girtų. Monopolį buvo uždaręs. Butų geistina, kad atsitikimai Panevėžio paviečio plačiai butų aprašyti, nės vis-gi tai ženklai mūsų gyvenimo, mūsų kovos už savo ateitį. *Berželis.*

## Nova upė ir Šešupė.

Nova upė ir Šešupė  
 Į vakarus teka,  
 Ir tenai lietuviai žmonės  
 Lietuviškai šneka.  
 Nova upė ir Šešupė  
 Per laukus ringuoja,  
 Ten lietuviai mūsų broliai  
 Vargsta ir dejuoja.  
 Tepai žaliuoja girelės,  
 Ten linksmi laukialiai.  
 Dailiai žaliuoja pievelės,  
 Ten tiesus keliai.  
 Lietuvą, tėvynę mūsų  
 Rusai apkabinę,  
 Kožną spaudžia, kaip tik gali,  
 Ranka geležine.  
 O lietuviai mūsų broliai  
 Kaip tik gali kenčia,  
 Katras kantrybės nebtenka,  
 Tai tam galvą renčia.  
 Daugel ašarėles lieja,  
 Kalėjimuos puva,  
 Ir daugel kraujo pralieja  
 Daugel baisiai žuva.  
 Daugel vargo tur matyti  
 Lietuviai ištremti  
 Kas valandą baimę kenčia  
 Ant smerties parengti,  
 Bet kiekvienas turi viltį,  
 Už tėvynę kenčia —  
 Gaus vainiką, kad už viera  
 Gyvastį pašvenčia;  
 Turi viltį, kad po smerties  
 Šviesybę matytų,  
 Prašo Dievo, kad maskolių  
 Liga užkratytų . . .  
 O daug sunkiausiai suspaustų  
 Ruso meilės prašo,  
 Skųsdamiesi visam svetui,  
 Į laikraščius rašo,  
 Alė niekas neatmena,  
 Niekas jų nežino,  
 Lieka už kitus kentėti  
 Ant laiko amžino.

Nova upė ir šešupė  
 Į vakarus plaukia

Broliai vargdieniai lietuviai

Gerų laikų laukia.

Veikiau mūsų šešupė

Nustotų tekėti,

Nėg į maskoliaus malonę

Galėtum tikėti.

Lietuva, žemė brangiausia,

Mūsų motinėle,

Tu kenti vargus didžiausius

Miliausia šalele,

O žmoneliai kenčia vargą,

Ir graudžiai dejuoja,

Kasdien į svetimą šalį,

Pulkai išvažiuoja.

Visi eikim į vienybę

Rusų nebijokim,

Už Tėvynę ir už viera

Visi drąsiai stokim,

O sulauksim, nors negreitai,

Tos linksmos dienele,

Kada rusai išsikraustys

Iš mūsų šalelės . . . . *Klipyta.*

## † Tėvas ir sunus.

Seid

Wozu die herrliche Natur euch macht.  
 Erfüllt den Platz, wohin sie euch gestellt;  
 Zu eurem Volke steht und eurem Lande,  
 Und kämpft für euer heilig Recht.\*)

*Schiller.*

Pačiam viduryje „akalicos“ Paupių riogsojo bajoro Šukevyčiaus triobos. Nešvarumas kuoplačiausiai viešpatavo kieme. Keletas teberiogsančių statinių rodė, kad čion kada nors buvo aptvertas daržas. Dabar ant išmindžiotų ir kiaulių iškništų lyselių augo truput būrokų ir eikštėjo kelios kopustų guželės, užsteltos varnalešų ir dilgelių. Stogai ant visų triobų vėjo sušiaušti, sukirmiję. Pats gyvenimas tikriausias laužas, be akmeninių pamatų, įlindęs į žemę, teip persikreipęs, kad visi langai ir durys išrodė kreivai įtaisyti. Sukirmiję rastai ramstė vieną sieną. Stiklai languose margaliavo visais dažais. Rasi nuo laiko kaip juos stiklorius įstatė, nė sykį nešluostyti ir bjauriausiai suteršti mūsų ir kregždžių, perinėlių vaikus pastogyje. Vietomis visai nebuvo stiklų ir plyšių užlipyti melina popiera nuo cukraus; vienas dagi užkištas raudonu suterštu priegalviu. Už tai dienos šviesa tik liudnai ir tarytum apsisblendusi galėjo žiurėti į pajuodavusias ir apdulkėjusias sienas, išklįbintus stalus, suterštus ir nušutusius kedžių apvalkalus ir į visą suskretusią, dabar didei sujudinią Šukevyčiaus šeimyną.

\*) Užlaikykite tai, ką suteikė jums puiki prigimtis.  
 Užimkite vietą, kurią ji jums paskyrė;  
 Neapleiskite nė savo tautos, nė savo žemės,  
 Ir kovokit už jūsų brangias tiesas. *Red.*

Pati šeimininkė, mažiukė, sudžiuvusi kaip kempinė, boba, laužė rankas, griebėsi už galvos, rėkdama laibu, augštų balsu:

— Ir tu žmogžudy, tu parmazone, nebijai Dievo bausmės! Žinojau nuo senei, kad kas tau i sauja, tai ir i nasrus. Bet kad tu ir dukterį pragertum, tai nesitikėjau.

Motinos raudą užtarė duktė, rasi dvidešimties metų mergina, dabar su smarkiai užkaitusiu veidu ir užtinusiomis akimis. Šluostydama be paliovos juodu skarmalu sau akis ir nosį šaukė:

— O aš nelaiminga, pražudyta ant amžių! Iš motinos lupų, kaip vanduo iš kokio neišsėmiamo šaltinio, pludo bausis keiksmi. Pakėlusį kumščias dangun ir išsižiojusi, kad iškirmijusių dantų šaknis galima buvo skaityti, puolė prie vyro:

— Dievas tau atmonys! Dievas teisingas neduos mus užklupti tokiai nelaimei! Kur mes akis padėtume, atidavę mūsų vienturtę už „kamo“?

Atsigriždama prie verkiančios dukters, šuktelėjo balsu pilnu apgailestavimo:

— O! aš nelaiminga motina! kam aš tave pagimdžiau, tu mano paukštelė!

Duktė, išgirdusi tokį motinos sugraudinanti atsisaukimą, parvirto ant grindų, balsiai raudodama.

Pats Šukevyčius petingas, drutsprandis milžinas mėgino nuo pradžios užrėkti cypiančias moteris, bet storas jo balsas dundėjo, kaip tolymas griausmas prie nuolatinio švilpimo garų katilo.

Persiliudyjęs, kad savo balsu nenutildys moterėlių, sučiupo žmoną už sprando. Mažiukę bobelę tarytum sugniaužė saujoje ir pakratęs visą, kad net sagutės iš plaukų ėmė byrėti ant žemės, sviedė į kitą kambarį. Paveikęs motiną, paskubino prie pargriuvusios dukters. Sutripo kojomis ir šuktelėjo:

— Kelkis! O jei ne! — čion besikeliančiai dukterei pakišo po nosę kumščią. — Ak! tu šmeizme! Tu dar pradėsi man čion rėkauti! Kad aš tavo balso daugiau negirdėčiau, nės aš čion ponas! Čion mano valia! *Ryt po senu!*\*) ir gana! Nuraminęs tokiu budu savo moteris, šeimininkas spyrė da koja į kedę, kad net, augštin pašokęs, pargriuvo ant šono ir subyrėjo į kelias dalis. Pats balsiai kvėpuodamas ir neatsižvelgdamas įėjo į priemenę. Durimis tik teip sutrenkė, kad visas rentinys sudrebėjo ir stiklai languose suskambėjo.

Moters pasilikusios vienos, pusbalsiai verkšlėno. Pirmą duktė užklausė, vis dar šluostydama ašaras ir balsiai traukydama orą nosim;

— Aš vis nesuprantu?

— Ak tu gyvate prakeikta! Kokia tavo galva, kad tu nieko nesupranti! — sušuko motina vėl imdamasi už galvos. — Tėvas tave pražudė, pažadėjo atiduoti kokiam ten kamui. Kad jo mano akys niekadoms neregėtų! Kad jis pirm išsuktų sau kojas, iki peržengs mūsų namų slenkstį! Toks kamas ar jis numano, kas tai politika! Ar jis mokės mus paguodoti? Jug mes nepripratę bile kaip! Jug mes bajorai, ne varnai iš po uodegos iškritę!

— Bet tėtūšis sakė, kad mus ant Švento Jurgio išmes už skolas. Tai ar ne geriau pasilikti nors prie tokio kamo? — nedrąsiai pertraukė duktė motinai.

— Klausyk tu tėtūšio! Nors tavo tėvas, bet pasakysiu teisybę, toks pat parmazonas, kaip ir visi — sušuko vėl motina ir pašokus augštin iširemė į šonus: — O! o! o! tu tik nemislyk, kad bajorą teip lengva išmesti iš vietos, kaip šinkšles už tvoros! O! o! bajoras tai ne šinkšlė, tai ne bile kas! Bajoras turi savo tiesas! Už bajorą stovi ir sudas ir pats gubernatorius Kaune! Bet pažiūrėk, kas ten važiuoja kieme, ar ne svečių koki paibelis neša?

Duktė su tuo pačiu skarmalu, kuriuo šluosti akis, patrinė vieną kvartką lange, kad geriau būtų matyt, ir pažiūrėjus atsakė:

— Tėvas kas žin kur išvažiuoja!

— Te tau! tas antikristas! Pasakė, kad ryto atvažiuos piršliai, ir pats dumia, paibelis žino, kur!

— Gal trunkų parvež iš miestelio? — užklausė vėl duktė.

— Džiaugsis pats nasrus prisipylęs! Ar jam rupi namai!

— Bet mes nieko neturime, kuo svečius mylėti — rupinosi duktė.

— Nubėgk pas kaimyną, mačiau, kad vakar iš maluno pargrižo, paprašyk, kad pitlavotų miltų paskolintų pyragams iškepti! — atrėmė motina, jau užmiršus savo ašaras.

— Nedrįstu, jug jau aną sykį išvarė, nedavė — tarė vėl duktė.

— Ak! tu kumele! — sušuko motina. — Tu nieko nenori man padėti, vis ant mano galvos krauni! Kodėl jie neduos? Jug tėvas tavo vakar karčiamoje visiems pasigyrė, nelyginant kaip Sausis kumelę nulupęs, kad bagotą žentą gauna.

Duktė jau nieko netardama nubėgo pas kaimyną, o motina tuotarpu, atvožus skrynę, ėmė iš jos kelti visokius suglamžytus pirktinius skarmalus ir dėslyti ant lovos. Pagrižusiai nuo kaimyno dukterei šaukė išstolo:

— Tik skubinkis pyragus įmaišyti! Jug grindis turėsi dar iššveisti ir karves pamilžti ir apsiliuobti.

— Na, o ką mama darysi? — atrėmė duktė, iširemdama į šonus.

\*) (Rusišk) turi teip būti.

— Ar nematai, kad aš tau drabužius rytdienai pritaissau?

— Mokėsiu ir pati, eik geriau karves milžti!

— šaukė liepiančiu balsu duktė.

— Ar tu mane mokysi, kaip gyventi ant svieto? — sušuko motina.

Duktė, žinoma, nenutylėjo. Tokiu budu sugaišus gerą valandą, abi moters, nesigailėdamos viena kitai pravardžiavimų, nuslinko prie darbo.

Ant rytdienos piršliai, kaip buvo sutarta, atvažiavo ir sutiko pas rejentą apsirrašyti. Šukevyčius visą dubą atidavė žentui, ir tas priėmė ant savęs skolų išmokejimą ir uošvių padorą užlaikymą sulyg jų mirties.

Šukevyčiukė, kol nepikta ir neverkia gana skaisti mergina. Piršliams mylėti, atsirado ir gerimų ir užkandžių. Pati šeimininkė, nors ir nelabai meili svečiams, bet susiturėjusi nuo keiksmų nėkuo nesiskyrė nuo kitų senų bajorių. Teip kad viskas tapo prigulinčiai atlikta.

Piršlys su jaunikiu išvažiavę ėmė šnekučiuotis. Jaunikis, kurio pavardė buvo Vileika, tarė sunkiai atsidesęs:

— Tai brol, ar laimėjau, ar pražuvau?

— Ką tu vis bijai, negaliu suprasti — atremė piršlys Dulkė. — Pats matai, kokia žemė Čion maž kur tokią atrasi. Atmenu aš pats, kol Šukevyčius nebuvo teip nusigyvenęs, tai turėdavo po 20 grūdų kviečių. Gauni dabar dvi valaki žemės. Banke skolos tukstantis. Maušai pustrečio šimto. Kvėdarui du. Na, jeigu dar atsirastų koks šimtukas, tai vis už pusantro tukstancio nenusipirksi tiek ir tokios žemės.

Nors piršlys ramino, bet Vileika vis dar nebuvo linksmas.

— Tai, — sako — rodos į koki purvą įbridau.

— Tai tau teip tik rodosi! Jug, žinoma, Šukevyčius girtuoklis paskutinis, bet kaip neturės, tai iš ko gers?

— Žinoma, žinoma, — atrėmė vėl Vileika — Bet mat brol, kaip žmogus savo amžiuje teip daug nukentėjęs esi, tai vis bijai. Tu pats žinai, jug vienam sodžiuje augome. Vienturtis buvau, tėvų išlepintas, vargų neregėjęs. Paskui, kaip, amžina atilsį, motinėle pasimirė, tėvas užsigeidė vėl vesti, matau, juog man nėra ką veikti namie. . . . tai ir pabėgau. . . . nežinau dar šiandien, kaip širdis man tada neplyšo iš skausmo! Paskui aštuonerius metus tarp svetimųjų! Kiek prisikentėjau! Kiek vargo regėjau! Kruvinu darbu užsidirban tuos kelis tukstantelius. . . . nesinorėtų jų žudyti.

— Nebijok! nepraužs tau, — juokavo piršlys. — Jug Šukevyčių čion visi pažįsta. Tu pirmą sykį „akalicoje“ apsilankei, tai tau baisu pasirodė. Mes jau papratome. Mat, tie

šunbajoriai, tai jau toki žmonės, kaip žemaičiai sako, nė i tvorą, nė i mieta. Tvarkos pas juos nėra nė kokios. Viskas eina, kaip ratai be atsagų. Bet, kaip doras žmogus paims valdyti tą žemę, viskas kitaip klosis. Ar aš tau pagalo rodyčiau, kad blogai būtų? Jug mes nuo mažų dienų kaip broliai mylėjavom.

— Žinau, kad tu manęs nežudysi — atsakė Vileika, bet ir draugo žodžiai nenuramino jo širdies.

Vos praslino kelios nedėlios po vestuvių, vos jaunavedis ėmė dairytis, koku budu įvesti tvarką i visai iširusią ukę, kaip pradėjo raštus nuo Šukevyčiaus. Pasirodė, kad Maušai nepustrečio šimto, bet šeši reiks išmokėti; Krėdarui ne du, bet tris; O kiek tokių, kuriems po dešimts arba dvidešimts, tai ir nesuskaityti. Pagalios ir piršlys Dulkė, geriausias Vileikos draugas, atkako rodyti raštą išduotą jam Šukevyčiaus ant penkių šimtų. Vileika buvo ramaus budo, bet jau eidamas iš galvos sušuko: Žmogžudy tu! Ką aš tau padariau, kad tu mane teip suėdei? —

— Brol, teip nesikarščiuok — tarė Dulkė, nenusimindamas — panorėk tik suprasti, kad kiekvienas sau artymesnis. Šukevyčius nuo manęs pinigų, teip sakant, lote išlojo, o aš žinojau, kad aš nuo jo ir kaukte neiškaukčiau. Su tavim kitiškas reikalas. Aš žinau, kad tu manęs nenuskriausi. O iš Šukevyčiaus kokia nauda? Jug ir patarlė sako, kad iš pliko nėra ką pešti.

Vileika Dulkei nė žodžio neatsakė. Tik susitvėręs už galvos stovėjo ilgą valandą. Pagalio pakėlęs akis dangun, sunkiai atidusęs, prabilo:

— Dieve! Už ką tokia sunki bausmė?

Dulkė truktėlėjo pečiais ir vėl pratarė, buk juokaudamas, buk duodamas patarmę.

— Nėvyk, brol, Dievo i medį! Kaip nuvysi, neišprašysi!

— Dievo nevysiu! bet tave, žmogžudy! — sušuko Vileika, drebėdamas iš sujudėjimo. Pagriebęs savą buvusį draugą viena ranka už plaukų, kitą sugniaužęs i kumščią, šukavo jam nugarą iki jį per duris neišjojo. Lengva suprasti, koks tapo Vileikos gyvenimas. Čion mokėk, ten triobas taisyk, kad tau ant sprando neužgriautų, o namie niekas tau neprijaučia, kiekvienas i savo pusę traukia.

Senas Šukevyčius, neturėdamas ką pragerti, vogti ėmė nuo žento, kas tik jam i nagus papuoldavo. Pati vėl, motinos prikalbinta, užsigeidė poštis. Užtardama dukterį uošvė i akis šokdavo žentui, didžiudamasi savo bajoryste.

— Tuščia man jusų bajorystė! — rėkdavo tada Vileika. — Nebereikalo žmonės sako, kad

jums mandrumas nosį augštin lauzia, bet utėlės pakaušį griaužia. Nepirktinėsiu jums nė kokių skarmalų. Auskitės namie. Prie darbo ir jūsų šunbajoriški upai išnyktų.

Ėmė versti uošvę ir pačią mokintis verpti. Jaunai dar šiek-tiek sekėsi, bet nuo senos ką norėti.

— Vienas siulas joja, o kitas važiuoja — tardavo Vileika, pažiūrėjęs į jų špulus. Jeigu moterįs susitariusios imdavo jam išmetinėti jo šykštumą, tai labai įpykęs sugriebdavo ir mesdavo lazda į jas, nežiūrėdamas į katrą pataikys. Išrodė kartais, kad jis iš galvos eina.... Keikė tada ir save ir savo likimą:

— Piktąs mane turbūt apjakino! Jug galėjau numanyti, kad į purvą įpuolęs sausas neatsikelsiu!

Po dviejų metų tokio gyvenimo, užgimė Vileikams sunelis. Tat atsitikimas nuramino šiek-tiek iš galvos einantį tėvą. Nė vieno nesuprastas, visa dušia priėjo prie kūdikio. Kur buvęs, kur nebuvo, vis atsidurs prie lopšio.

Su didesne kantrybe apsieidavo dabar su savo žmona ir uošviais.

Jeigu jie perdaug įkiredavo, tai tik nusi-pjaudavo, tardamas:

— Žinoma, jums vis norėtusi, kad ir ne žmoniškai, bile kitoniškai.

Keikti ir mušti Vileika dabar nustojo, bet užsidarė savyje. Niekam jau įtikėti negalėdamas, su nieku nesueidavo ir su namiškiais mažai tešnekėjo. Dirbdamas nuo anksti ryto iki vėliausia vakara, reikalavo, kad ir šeimyna nedykautų. Tardavo visiems:

— Neužmirškite niekados, juog verkia duona veltu valgoma. Paauginęs sunelį, liėpė jam kiaules ir žąsis ganyti. Visa šeimyna šukėvyčių pakėlė, žinoma, maištą prieš toki varginimą vaiko, bet Vileika nenusileido. Verkšlenančiam sunui pats užkabino krepšį su kąsneliu duonos ir surio ir ruščiai subaręs tarė:

— Atmink mano žodį, juog kiaulių neganęs, ponu nebusi. Toliaus bus.

## + Du apaštalu.

*Nachalovas* (kreipdamies prie *Vodkoliubovo*). Ar žinai ką, broli? Jug mes apaštalai Lietuvoj. Mes platinam tarp vietinių gyventojų toki „mokslą“, be kurio jie negal but, kaip žmogus be galvos.

*Vodkoliubovas*. Hm!... Tiesą šneki; bet aš nekartą girdėjau nuo lietuvių, buk jiems maskoliška kalba ir pravoslaviškas tikėjimas pritinka tiek, kiek — kiauliai balnas.

*Nachalovas*. Cha, cha, cha... kam, kam, bet kiauliai balnas, kaip sau nori, nepritinka...

*Vodkoliubovas*. Matai, ką lietuviai mano apie mus „mokslą“.

*Nachalovas* (patylėjęs). Niekai — jų šneka! Tik karščiau imkimės už darbo ir nepamatyse, kaip lietuviai apmaskolės.

*Vodkoliubovas*. Trumpai tegyvenai da tu Lietuvoj; mažai tepažįsti tuos velnius.

*Nachalovas*. Kodėl tu juos velniais vadini?

*Vodkoliubovas*. Hee! kur čia nevadiši! Kaip tik atsimeni, kas buvo, net šiurpuliai ima. Matyk, pernai norėjau išdalint sodiečiams lietuviškas knygas su maskoliškomis litaromis; mislyjau, kad noriai priims jie dovanas; bet ką? vienas liep važiuot į pragarą, kits — pasikart, tretis, nusispjovęs, sako; „Užsivyk su savo knygom!“ — Kad juos šėtonai!...

*Nachalovas*. Ar-gi gali but? Teip nieks ir neėmė?

*Vodkoliubovas*. Buvau įbrukęs niekuriems piemenims; bet už kelių dienų išgirdau, kad jas suvartojo ant „bankrutų“. Kad jie sau galvas nusisuktų, akis su botagais išsikirstų!!

*Nachalovas*. Ir numirė, pragare kazoką šokinėtą! (Pamislįjęs) Na, tai daugiau nieko ir nebando?

*Vodkoliubovas*. Nebandoi! kur tau nebandysi, kada ant kaklo visokie „blogi-urodie“ stovi. Visokiais būdais mėginau sumaskolint lietuvių, bet kaip niekai, teip niekai.....

*Nachalovas*. Na? kaip tai nieka?

*Vodkoliubovas*. Aš tau sakau, kad niekai.... Tikėk man. O ar žinai, kas atsitiko man su tais marškiniais. Ot, kad pakliuvau, tai pakliuvau!

*Nachalovas*. Su kokiais-gi marškiniais?

*Vodkoliubovas*. Matyk, dalykas tame buvo. Dažinojau, kad ant egzaminų atvažiuos batiuška-popas, gubernatorius ir kiti „blago urodijos“. Aš norėjau pasirodyt geru tarnu „obrusėnijos“ ir sumislinau štai ką padaryt: parodyt, kad mano mokykloj vaikai maskoliškai nešioj. Užtai-gi ir prisakiau jiems: „Vaikučiai, per velykas (o tai buvo priešpat velykas) pasisiuokit raudonus marškinius ir, kada eisite ant egzaminų, užsivilkite juos, užsileiskite ant kelnų ir persijuoskite raudona juosta. Žodžiu sakant, apsitaissykite teip, kaip va aš apsitaissęs. Šimet atvažiuos ant egzaminų mūsų šventieji: batiuška-popas, gubernatorius ir kiti „načalstvos“. Kaip apsidžiaugs jų širdys, kada pamatys jus teip gražiai apsitaissiusius. Jie butinai dovanos jums šventų kryželių, išmes koki pusrublį ant cukerkų.... Na, ką-gi ar nebus gerai? — Sutiko rupužės. Mislyjau sau, už toki darbą mane pagirs „načalstva“. Ar supranti?

*Nachalovas*. Ką-gi čia nesuprast, bet, kas toliau atsitiko? Sakyk!

*Vodkoliubovas*. Atėjo egzaminai. Atsibaldė ir apaštalai. Žinomas daiktas, aš ėmiau juos su degtine mylėt ir girtis, kad, begyvendamas čia, daug ką padariau, kad čianyškčiai žmonės

mažai kuo atsiskiria nuo burliokų, priprato prie mūsų kalbos, prie tikėjimo ir pradeda jau nešiot burliokiškas drapanas - raudonus marškinius. O gubernatorius man ir sako: „kasžin, ar nemeluoji tik pons Vodkoliubovas aš niekur da nemačiau lietuvių su raudonais marškiniais“. Kaip nueisime, pone, į kliasą, tai pamatysme: mano mokintiniai visi apsivilkę tokiais marškiniais“ — atsakiau aš.

*Nachalovas.* Na, o ką-gi su knygomis, apie kurias tu pirma kalbėjai.

*Vodkoliubovas.* Žinoma, nepamiršau ir jų. Pasakiau, kad daug pardaviau, kad prekystė su joms eina sparčiai pirmyn.

*Nachalovas.* Ką tu kalbi? Pirmą sakei, kad piemens gautas knygas suvartojo ant „bankrutų“, kad kiti neėmė jų, o dabar plepi, kad pardavei.

*Vodkoliubovas.* Neišmanai, brol! Striukai priėjus, ką bedaryti: reikia meluoti, kaip įmanai. Aš ir pamelavau!

*Nachalovas.* Koks tu gudrus! He, he, he.

*Vodkoliubovas.* Gubernatorius ir batiuška už darbštumą mane pagyrė!

*Nachalovas.* Ką-gi, gerai išėjo?

*Vodkoliubovas.* Klausyk tik toliau. — Gražiai pasimylėję nuėjome į kliasą. Žiuru.... kad juos šimts velnių grėbtų!!! Iš dešimties mokintinių vienas tik tebuvo apsivilkęs raudonais marškiniais. Gubernatorius, ilgakartis popas, kad užpuls ant manęs: „Tu, sako, melagiau, nesidarbuoji, tinginiauji, maskolystės neplatini, caro duoną dykai valgai!!!... Kur knygyneas? parodyk greičiau! gal nė vienos knygos nepardavei?“. Visas mano kunas teip ir virpa, kinkos dreba, nė žodžio negaliu ištart. Nežinau ir pats, kaip atidariau jiems spintą: knygos beveik visos tebegulėjo. „Na, bestija, tu busi man be vietos už tokius savo darbus!“ sušuko gubernatorius. Pradėjau jo prašytis, verkti, batiuškai rankas bučioti.... tą kart, teisybė, susimylėjo: neatstatė nuo vietos.

*Nachalovas.* Ak paduko jie! dirbk, dirbk ant naudos caro, o jie, pasiutėliai, nor da nuo vietos pavaryt!!

*Vodkoliubovas.* Už kelių dienų pasišaukiau tuos velniukus, iškoliojau kaip tik mokėjau, ant galo užklausiau: „rupužiukai, dėlko manęs nepaklausėt? dėlko nepasisiuvot marškinių?“. Jie visi, lyg vienas, atkirto: „mūsų tėvai nenori, kad mes burliokiškai nešiotume ir burliokais butume.

*Nachalovas.* Ot gyvatės! caro ir jo tarnų nebeklauso!

*Vodkoliubovas.* Ir ką padarysi?! ir kaip priversi juos klausyt? kad da geru, švelniai, tai da vieną kitą prikalbėsi paimti knygą su maskoliškoms litaroms, caro tarnų klausyt, o ne — už savo apaštalystę gausi kumštį į panosį ir tiek.

*Nachalovas.* Nežinojau, kad lietuviai toki žmonės. Hm.... kągi man bus daryt su toms knygomis, kurias valdžia liepė žmonėms išdalyt?

*Vodkoliubovas.* Krauk po pečium ir degink, kaip nieks nemato.

*Nachalovas.* O!! ką tu šneki! Ar tai mums mūsų valdžios darbus naikyt!!!..

*Vodkoliubovas.* O ką-gi tu mislyji? Ir kaip nedegint. Pamišlyk tik: mus valdžia — kvaila, ji nei nago juodumo nesupranta lietuvių: kiša jiems tokius „niekus“, kurie sueržin tik žmones.

*Nachalovas.* Ar-gi teip ir negalima but įbrukti jiems mūsų knygų?

*Vodkoliubovas.* Matai, kad ne. Ne aš pirmas ne tu paskutinis pildysim savo apaštalystės darbus. Bet niekai iš jos. Kiek jau metų praėjo, kaip mes darbuojamės tarp lietuvių! O ką padarėme? Mūsų „mokslas“ perniek, visos mūsų knygos pas mus, tarnai ir caras per niek laikomi.... o balsas teisybės vis augstyn ir augstyn kyla. Kur nebeišgirsi tą balsą: „atiduokit mūsų spaudą, mūsų lotynišką litarą“!.. Aš stebiuos, kaip lietuviai teip kantrus ir nepraded mus kumščiomis mokint už mūsų darbus.

*Nachalovas.* Hm. Gal but teisybė! Baisu čia gyvent mums su savo darbais.

*Vodkoliubovas.* Žinoma.

*Nachalovas.* Jeigu teip (nulenkia galvą ir prideda pirštą prie kaktos) tai reikia mums, apaštalamis, iš Lietuvos kraustyti.

*Vodkoliubovas.* Senai jau reikėjo, o da nepradedam! šimtas žino, kada susipras mūsų valdžia!!!

*K. Pamušis.*

## Atžvilgis į badmetį.

Bado metai jau pasibaigė. Pasinaudodami iš statistiškų skaitlių ir yvairių žinių, ką galime akyvo rasti? Pirmučiausiai kokios priežastys padarė neužderėjimą javų 1898 metuose? Kas gyvena arčiaus prie anų bado ištiktų gubernijų, galėjo persitikrinti, juog artymiausia priežastis neužderėjimo javų buvo stoka lietaus. Ir seniaus atsitikdavo sausos vasaros, bet tuomet prazuodavo javai tiktai kalnuotuose ir atviruose laukuose. Slėnise-gi ir tarp miškų javai ir sausomis vasaromis pusėtinai užderėdavo. Pernai-gi javai beveik visur ir visai prazuvo. Prazuvo dėlto, juog slėnių pasidarė mažiau, juog išdžiuvo žemėje esąs vanduo, juog miško apsaustų laukų paliko mažai ir patys miškai beveik visai išnyko. Turtingos, apščiai apžėlusios žolė ir medžiais gubernijos pavirto į atviras, uždžiuvusias ir nuogas tuštumas. Šaltiniai prapuolė, upeliai išdžiuvo, upės nusekė; krinta medžiai kirvio pakirsti, ir nėkeno nebesulaikomi vėjai švilpauja po laukus, nešiodami smėlį.

Kur seniau sausi metai visai nedidelę žymę tebutų padarę, dabar galutinai išnaikino javus. Norint išvengti tokių baisių uždžiuvimo pasekmių, butinai reikia sulaikyti tolesnį naikinimą miškų, reikia sodinti medžius, sėti naujus miškus, suturėti smiltynus. Reikia žmonėms parodyti svarbumą viso šito, kad jie patys susiprastų ir nekirstų bereikalo medžių, neganytų po miškus, neartų smiltynų, o sėtų tenai žoles, vienu žodžiu, kad jie užvestų racionalią ūkį.

Antra priežastis neužderėjimo yra stoka tarp žmonių speciališkų žinių ir visuotino apšvietimo. Žmonės nemoka kovoti su sausmečiais, nežino, juog mėšlas užlaiko drėgmę, juog sausieji metai ištikus laukus galima pagerinti akėjimu iš pavasario, juog iš rudens javus reikia prikočioti, juog reikia giliaus arti, ir tt. Nežinojo, kur galima pasiteirauti, ko pasiklausti, nežinojo knygutės, kur butų galėję pasiskaityti arba nemokėjo skaityti. Valdžiai atvykus vargšams į pagelbą, tie neišitikėjo šelpėjams, laikė juos už antikristus. Kada išbadėjusius žmones ėmė karštingės smaugti, atvyko į pagelbą daktarai; bet juos žmonės sutikdavo su pagaliais. Jei kas norėjo duoti jiems uždarbį, jie bijojosi imti, kad neapverstų jų vėl į baudžiauninkus. Nežinojo, prie ko kreiptis dėl pagelbos arba bijojosi kreiptis. Pasirodė kuoaškiešciausiai, juog apšvietimas kovoje su neužderėjimo pasekmėmis nemažiau yra reikalingas už pagerinimą gamtiškų sąlygų.

Dėl to paties tamsumo žmonės negalėjo ir uždarbio rasti; daugumas gyvena pridienuadami: javai neužderėjo, ant laukų darbo nebuvo, todėl ir bežemių ir kampininkų daugumas nebeteko darbo. Girdėjo kur kituose kraštuose, dideliuose miestuose žmonės gerai gyvenant, — ir leidosi į kelionę. Bet kur nuėjo, tenai rado ne linksmesnį padėjimą; nuėjo į miestą, — ir tenai nieko nelaimėjo, nės neišmanė, prie ko kreiptis, ko prašyti, kur jieškoti, ir grįžo dar daugiau nuvarę. Neišmanė, juog galima verstis smulkia pramone; bet ir čia kur gauti reikalingą medegą, kur dėti, kam parduoti išdarbius? Neparangus, šviesos neužgauti smagenys sunkiai protauja apie naujas uždarbio versmes, o čia iš visų pusių užtiestos yvairių apgavikų žabangos. Kas buvo arčiau prie badaujančių, galėjo persitikrinti, juog pirmiausiai jieškojo pašalpos, ar patarmės, ar uždarbio tie ką moka skaityti ir rašyti, ką buvo pradinėse mokyklose, analphabėtai-gi šalinosi net ir nuo pašalpos, neitikėdami jai ir laikydami ją už antikristo darbą.

Iš šitų patyrimų galime ir mes lietuviai rasti sau pamokinimą. Pas mus ukės nuolat skaldosi, kasmet privista vis daugiau naujų kampininkų ir bežemių, nebeišminta savo

tėviškėje ir bėga į Apriką, Ameriką, paskutiniaisiai-gi metais į didesnius miestus, kur teip-gi daugumai priseina nemažiau vargti, kaip namie. Tuotarpu visi amatai, visos pirklystės ir pramonystės šakos patenka į rankas žydų arba kokių ateivių-vokiečių ar rusų, kurių tukstankiai netiktai žmoniškai pergyvena, bet dar ir turtus susikrauna. Daugel sykių buvo raginami lietuviai per laikraščius prie pirklystės, pramonystės ir amatų, vienok vis veltui. Galime tikrai pasakyti, juog ir toliaus teip-pat bus, pakolei mūsų žmonės pasilikis neapšviesti. Pradinės mokyklos išteigtos pas mus ne apšvietimui, bet apkvailinimui mūsų žmonių. Todėl turime pirma visomis išgalėmis stengtis atgauti lietuvišką spaudą, o kolei tai įvyks, nepaliauti rašius naudingas žmonėms knygutės, populiarizacijas visų mokslo šakų, kurios daugiausiai prisideda prie išlavavimo žmogaus proto ir nesigailėti nekokių aukų, idant tos knygutės pasiektų ir menkiausią triobikę. Antra, mes, gavę šioki ar toki apšvietimą, privalome savo paveikslu parodyti žmonėms, juog Lietuvoje pergyventi galima. Ką padės nors ir kasžin kokie privadžiojimai, idant žmonės nesikraustyti į miestus ir į kitas šalis ir pasistengtų išrasti uždarbio šaltinius savo tėviškėje, jei mes patys neatsižvelgdami ir visas savo priedermes užmiršę bėgsime į Sibirą, Turkestaną ir kitus pasviečius? Todėl jeigu norime savo tėvynėje laimę ir gerovę užtekant pamatyti, pasistengkime pažinti savo priderystes ir rodyti savo mažiems broliams kelią netik raštu, bet ir gyvu žodžiu ir paveikslu.

P. A.

Prie minėtų priežasčių badmečio Maskolijoje reiktų prikergti da mažumą ukių ir politiską žmonių prispaudimą. Mažos ukės vos tik teišmaitina ukininkus su jų šeimynoms, nežiurint ant to ukininkai turi mokėti didelius mokesčius, negali priguliničiai vesti pats savo reikalus dėlei visokių valdžios priekabių, ne gali igit gero apšvietimo ir tt.

„Red.“

## Korespondencijos.

### Suvalkų губ.

Vilkaviškio pav. (atsišaukimai) 5 rugpjūtį Pajevonio apielinkėse pasirodė keletas žaliųjų atsišaukimų. Žemiskiai tik ant rytojaus juos nudraskė. Dabar jie ale labiau nosis nuleido, da labiau pradėjo šnipinėti. Ar-gi ne pikta jiems? Čia jie sergsti, kad kas nelipintų, valkiojasi naktimis, o čia vėl net ant jų namo prilipina! Žmonės radę atsišaukimus nenuplėšė jų, bet patys perskaite, kitiems paliko pasiskaityti. Tik pačiam Pajevonyj vienas „geradėjas“, radęs prilipintą atsišaukimą prie namo žemskio, tuoj nuplėšė jį ir nusinešė namon. Rodos jau laikas

butų mus žmonėms suprasti, kad atsišaukiniai lipinami ne vienam žmogui, bet visiems.

Vyrai pajevoniškiai! neišsigąskite per daug raudonsiulių, varykite toliau gerą darbą!

— (*Lietuviški parašai*). Beje, neužsimirškite parupinti prie viešelių, tiltų, raštinčių ir t. t. lietuviškus parašus. Juk valdžia daleido rašyt lietuviškai kartu su maskolišku, o dabar da labai, labai retai kur galima pamatyti lietuvišką parašą.

Vyrai, nesnauskite!

— Kas čia bus su tais mus žemskiais? Ne tik ką jie vyrus užkabinėja bet jau taip daro ir su moterimis! Ana prieš šv. Oną atėjo į Pajevonį ant nišparo sena bebelka, na ir čiupt ją mus žemskiai; iškrėtė, rado škaplierių širdies Viešpaties Jėzaus. Žinoma jau nepaleido jos, į kalėjimą ikišo. O vėl per pačius atlaidus šnipinėja judošiai pas karabelninkus — škaplierių jieško! Pilnus kišenių prisigrudo škaplierių naujasis mus žemskis Samoilas (Šmuila). Dabar vėl žemskiai paleido po Pajevonio valsčių gaudą, kad jie pas visus krės: jieškos lietuviškų knygų, uždraustų paveikslų, rožančių, škaplierių. Žmonės nusigando, pradėjo viską kavot, bailesnėje net sudegino arba sudrauskė lietuviškus kalendorius, nekalčiausias knygutes. Žemskiai jau vaiklojasi po sodžius, bet tiesiog jieškot knygų da neišdrysta. Teisybė, tankiai peržiuri ant sienų kabančius paveikslus šventųjų, bet ikišiol niekur da nieko nepelnė; kaip kur (šilsuodij) neva jieško uždrausto cukraus (Crystall-Zuckerin „Heyden“), o bejieškodami cukraus šnipinėja apie lietuviškas knygas, paveikslėlius... Žemskiai daro, ką tik susimislėja, o mus žmonelės tyli: „prieš vėją, sako, nepapusi“. Bet ko jus sulauksite taip betylėdami, bedrebėdami? Žemskiai išidrąsūs ir pradės viską atiminėt nuo jus: ir rožančius, ir škaplierius, ir maldaknyges. O žinot ką, kokią aš jums duočiau rodą? Jei tik žemskis norės kur jieškot knygų arba škaplierių, tai tegul mus moterėlės tuoj už šluotos ir raudonsiulių per duris! Nebijokit neskąs jis jus į sudą; bijosis, kad tik pats neiškištų kailio. Matot vieniems žemskiams be viršininko arba šaltyšiaus negalima krėsti.

Vyrai pramokinkite tuos maskolpalaikius! Ar-gi jau duositės visiems valkatoms ant sprandų sau jodinėti?

*Stolaukis*. — Po valsčiaus susirinkimo nuėjo stolaukiečiai pas Bagdoną biskį išitraukt. Ugi dury „brakšt“ — ateina neprašytas svečias, Vištyčio vyresnysis žemskis; atėjo ir atsistojo su kepure pas duris, da vyrauti pradėjo. Vienas stolaukiečių tuo liepė „ponuliui“ nusiimti kepurę; bet kur tau jis klausys. Tuoj kitas — pykšt į ausį, į kitą; trečias — čiupt už sprando ir kaip stums per duris, paskui nuo augšto, net

kulnys „ponulio“ subraškėjo, — tuoj atsідurė pas „šinką“, da nosia ką tik sienos nesugriovė... Apačioj stovėjo kitas žemskis Stepanink'as. Mato nabagas, kad jo draugai anksta — kaip smuks per duris, vyresnysis paskui... O ką, mislijat į sudą stolaukiečius padavė? Anaipol! Kitokių daiktų sumislėjo galvočiai. „Na mes juos nudangikime! — paminės jie mus!“ — Kalbėjo geriems savo pažistamiems žemskiai. Ir ką-gi jie išgalvojo? Ugi kratą! Atleikia, atūžia vieną gražią dieną į porą sanvaičių prieš šv. Oną į Stolaukį apie aštuoni žemskiai ir šaltyšius; nulėkė pas Kalvaitį, ir tuoj į visus kampus. Bet Kalvaitis ne kvailas. „Ko čia jums reikia nuo manęs!“ paklausė. — „Mes krėst atvaziavomi“, atsakė žemskis. — „Pirma aš jus turiu iškrėst, paskui jus mano namuose krėsit. Stokit visi į glitą!“ Da nenorėjo klausyti žemskiai Kalvaičio, bet ką darys, reikia klausyt; sustojo visi, iškrėtė šeimininkas, paskui tik daleido jiems krėsti. Žemskiai net dantimis grieždami krėtė, bet nieko negalėjo rasti; ant galo žiuri, stovi kruva molio, ugi davai po tą molį mankytis, bet ir ten nieko nerado. Kaip šunes muilą prariję, nulėkė pas kitą ukininką Švedą. Ir tas ne kvailas; susistatė juos ant kiemo ir davai krėst; koki pusadynį krėtė. Žemskiai da labiau įniršo; krėtė iš visų spėkų, bet ir čia nieko nelaimėjo. Taip ir nenudangino stolaukiečių. Vyrai! imkite paveikslą nuo stolaukiečių.

**Naumiesčio pav. Trakiniai.** Vieną gražią dieną atsitraukė žemskiai į Trakinius pas ukininką N. karabino jieškoti. Žmonės namiskiai pamatė juoduosius baimės perimti stypinėjo kaip žasiukai vidurvasaryje. O senis pasigriebęs kalendorių ikišo į šiaudus lovoje ir ant to daikto užvertė prieglavį ir patalais užklojo. Bet jam vis išroda, kad pupso tas nuo kelių lapų kalendorpalaikis ir ėmė spaudyt tą daiktą, kur buvo ikištas, kalendorius. Štai išveržia į stubą žemskiai.

„A, ka tu čia seni spaudai?“ — užklauė; ėmė senį nustumė, atvertė patalus, prieglavį paklodė, šiaudus ir begrabinėdami netikėtai rado ir ištraukė apdriskusį kalendorių. Pradžiu-go ir sušuko „Vot vot kalendar, o kur gavai? — užklauė. Pirkiau nuo N. iš kaimo, atsakė N. Ant rytojaus žandarai žemskiai ir prokuroras stagaras pastatė atzyliojo pas tą, nuo kurio senis kalendorių pirkė, išuostinėjo, iššnipinėjo, išgrabinėjo, bet nieko niekur nerado ir kaip šunį lupę išvažiavo.

Ale da to negana, buvo tyrinėjimas. Po kiek sykių šaukė tai į Sintautus, tai į Naumiestį, jiems vis tiek: kada užsimano, tada šaukia, kad ir rugpjūtė. Kaip su tuo kalendorium išeis da nežinia.

Oi lietuviai, lietuviai, kada išmiegosit;

Kada išmiegosit, žmonėmis pastosit? *Šriub.*

— Aš nežinau, kaip kitur, bet dabar *Pustelninkuos* vaitas reikalauja ir ima po 25 kapeikas už „pasą“ buk tai ant Gudijos kacapų, kurie badą kenčia. Kas netur 25 kap. kad ir mirtų negauna pasą ir užrubeži.

Oi saulele! Lietuvius mus engi maskoliai prisimynę, sunkina mokesčiais nepakeliamais, kalėjimais visaip spaudžia ir vargina nuo šviesos gina. O kad da biednas lietuvius tur ką šiandien į burną idėt, tai gudas ir ta paskutini kąsnį nor jam išplėst. Šetongalviai, nelupkit teip žmones; duokit šviesą, duokit laisvę ir geriau bus žmonėms gyvent. O jaigu žmonės šviesos neturės, tai visa maskolija badu išdvės.

Nuo praščių begomariai reikalauja aukų! Tegul duoda tas aukas didžturčiai, didžiunai, kurie skarbo galo nežino ir nišmano, kaip ant svieto išdykau. Tegul valdžia paskiria tuos pinigus ant baduolių, ka bereikalingai išmėto ant baudimo ir kankinimo politiškių prasikaltėlių, ant parubežinių sargų ir ant kitokių plynių.

Pernai viens Prusų profesorius aplankė Gudiją ir dideliai nusistebėjo, pamatęs auksu dengtas ir puikiausiai išrėdytas cerkves. „Tai nišmanymas“, pasakė tas profesorius: „nuimtų tą auksą, o baduoliams duonos nupirtų!“ Oi bėda! bėda! kada plynia grėbs tokius vadovus, kraujegerius, lupikus ir kankintojus žmonių; kada paliaus jie gerę kraują vargdienių artojų, ukininkų, darbininkų ir amatninkų!... Jie tik tada nustos kankinę vargdienius tamsunus, kada mes visi suprasim ir pamatysim, kas mes esame, o kas jie. Jie tik tada paliaus kailį engę, kada mes pradėsime jaust, kad skauda kaip engi, kada visi sustosim į vieną kuopą ir pareikalausim dėl savęs laisvės. *Saulažolė.*

**Naumiestis.** Šią vasarą parėjo nusprendimas Motiejui Baltusiui iš Gerulių kaimo Griškabudžio valsčiaus. Jį buvo žandarai pernai iškratę ir paėmę laikė keletą nedėlių Starpolėje ir Kalvarijoje dėlei paplitusių po visą Lietuvą atsišaukimų *Broliai ir Sesers.* Nors pas Motiejų Baltusį beveik nieko neatrasta ir nieko nesusekė, vienog „maloninga“ maskolių valdžia jį irgi paglostė, uždėdama dabar vienus metus atviros policijos priežiūros. O ar žinote, kas tai yra atvira maskolių policijos priežiūra?

Pagal įstatymus žmogus po tokia priežiūra esantis turi kas nedėlią pasirodyti pas žemskį, negali net ir ant trumpo laiko nueiti į kitą pavietį arba net į kitą gminą (teip kartais žemskiai reikalauja); kas tokį prižiūrimą žmogų prasti žemskiai gali daryti kratą, kada tik jie užsimano. Pasibaigus atvirai priežiūrai toksai žmogus yra ant visados po slaptą priežiūrą policijos, kuri kiekvieną jo žingsnį sekioja.

Žinoma, ištikrųjų tų visų sunkenybių, gali žmogus išvengti, ale tai kaštuoja... reik policiją papirkti, bet ne visų kišenių išneša....

*Rudis.*

**Aleksotas.** Pabaigoje rugpjūčio mėnesio Starpolės žandarų viršininkas iškrėtė musų daktarą Roką Šliupą, tikrą brolių garsiojo Jono Šliupo. Ką rado, tikros žinios nėra; bet musų daktaras tapo tuojaus paimtas ir į Kauno kalėjimą pasodintas. Sako, kad krata pas Roką Šliupą padarytą dėlei daktaro Liudviko Vaineikio, kurį jau senei buvo paėmęs iš Palangos žinomas žandaras Vonsiackoi, kuris dabar Liepojuje ir jo apygardoje darbuojasi.

**Pilviškiai.** Pabaigoje rugpjūčio buvo krata pas Pilviškių daktarą Kazimierą Grinevyčių, turbūt dėlei daktaro Vaineikio. Žandarai, kaip girdėt, pasiėmė apie puskapį nekaltų lietuviškų knygų ir keletą laisvų nuo ligonių — ėmę mat viską, kas tik buvo lietuviškai rašyta ar spaudinta, nepaliko net nė Donelaičio raštų Peterburgo Mokslo Akademijos išleistų.

Paties daktaro neėmė.

*Kirvis.*

**Senapilės pav. Igliauka (vardan teisybės).** Piktumas ima skaitant tankiai neteisingus užpildinėjimus ant musų prabaščiaus kunigo Katiliaus. N 6 „Uk-o“ tapo jis aprašytas iš blogos pusės.

Norėdamas sugražinti nors dalį nuskriaustos kunigo Katiliaus garbės, paduo du čia šiandien „U-ko“ skaitytojams porą žodžių vardan teisybės.

Teisybė, kun. Katilius renka aukas, bet ant ko? Jo bevardis priešas nesidrovi išaugšto skelbti begėdiškai: „tos aukos neina ant pataisymo bažnyčios, bet ant pataisymo namų prabaščiaus švogerio B.“

Sanprotaudami tokiu pat budu, galėtume patį poną Barzdpešį išrast kokių ten galvažudžių, ypač jeigu jis pirktus kada nors peilį ar britvą... Jug-gi peiliu ar britva galima žmogų papjaut...

Iš to nelemto artymo garbės nuplėšimo galima būtų vien tik pasityčioti, jeigu tame nebutų liudno pamato.

Kunigą Katilį ne visi pažįsta, tai, žinoma, kurie apie tokius darbus perskaitė „U-ko“, tai jau ir įtikėjo; paskui-gi nuo kunigo Katiliaus tą patį ir apie kitus jo draugus pamislyjo, o tokiu budu jau ir teip sunkius darbus po maskoliaus jungu. Kas link taisymo bažnyčių da labiau pasunkino.

Jeigu rašėjas yra bedieviu ir nori atšaldyti žmones nuo Dievo ir nuo Jo namų, tai turi savo tiesą... bet tada, einant pagal tąją savo tiesą išpultų jam tikt pagirti tuos kunigus, kurie nuo savęs ir nuo bažnyčios žmones atšaldo, ba tai geriausias ir tikriausias į bedievybę kelias... Bet rašėjas to neva neapreiškia, vien tik teršia kunigą, pasitikėdamas neabejotinai, juog nuo ypatos kunigo neapykantos lengvai žmonės pereis ant paniekinimo tikėjimo. Tai tikra teisybė: žmonės tamsuoliai visada

teip elgiasi negalėdami atskirti ypotos nuo visuomeniškos nuomonės. —

Surinktas nuo parapijonų aukas štai ant ko kun. Katilius apvertė. Pirmučiausiai aptaisė bažnytinį šventorių nauju muriniu aptvaru. To mūro viršų apdengė, pagal vietinio inžinieriaus paliepiamą guntai. O kad tie mediniai guntai nuo lietaus ir dregnumo neputų, tai pagal tojo inžinieriaus patarimą, tapo nudažyti smaliniu tepalu.

Tai ir kur-gi čia rašėjo teisybė ir kam vertas pono Barzdpešio pasityčiojimas iš kunigo Dubaucko, kad tai jo esąs darbas, kad jam užkenkė žmonės, kurie ant šventoriaus stovi prie sienų šventoriaus. Tai mat, anot rašėjo, kunigas D. pasiėmęs smalos, išsmalavo „*visas sienas*“. Ne sienos tapo išsmaluotos, ir ne kunigo D. tai buvo darbas. Barzdpešis šį-tą apie tai girdėjo, bet perkreipė visai priešingai tuos visus dalykus, darydamas vien juokus iš artymo garbės.

Kas link „pataisymo namų prabaščiaus švogerio B.“, tai kun. Katilius prisipažysta prie šiokios savo kaltės: „už locnus mano, sako, švogerio pinigų nupirkau jam iš girios medžių, o paskui priprašiau žmones į talką, tai suvežė.“ Tai ir kur-gi čia teisybė, buk už bažnytinis pinigų „pataisė prabaščius namus savo švogerio B.“? O kad jau ir ne už švogerio, bet už savo lacnus pinigų būtų prabaščius pataisęs namus savo švogerio, tai ar-gi jau galima būtų pykti už tai ant prabaščiaus?

Ar-gi jau prabaščiui nevalia yra turėti nė vienos kapeikos savo locno skatiko, kaip ta atsitikus ligai, paliegiui ar kokiai kitai nelaimei, padėkime iš priežasties persekiojimo maskoliškos valdžios? O kur tada jis pasidės, kas jam tokioje nelaimeje duos prieglaudą? Ar ponas Barzdpešis, ar toks jau pat jam panašus prabaščiaus priešas?

Iš savo pusės turiu pridurti, kad Igliaukos prabaščius gerbiamas yra visų, kurie jį arčiau pažįsta, netik kaip kunigas, bet ir kaip žmogus. Rinko jisai teip-gi aukas budamas pirm poros metų Punske, ir vaisiai tųjų aukų žymus yra liki dabar tojo Punsko bažnyčioje, kur visi dabar gėrįsi gražiai išpuoštais „Dievo namais.“ — Tik akise pono Barzdpešio pasidarė jis vagim, skriaudiku bažnytinį reikalų!..

*Kelmelis iš Šilakų.*

Jeigu tarpe parapijonų atsiranda abejojimas kas link budo suvartojimo pinigų, įduotų prabaščiui ant atlikimo parapijos reikalų, tai prašilinimui to pikto lieka viens kelias: pinigų sudėtus ant parapijos reikalų turi paimti į savo rankas parapijos užveizdas (Komitetą), kaip tai yra kitose šaliose; tuomet nė parapijonys negalės rugoti ant prabaščiaus, nė prabaščius neturės nesmagumų.

*Red.*

## Kauno gub.

Kauno gubernijos labai duksta policija. Laiškus, telegramus, viską sulaiko. Liepojaus kalėjimas jau lietuvių prikimštas, o da vis naujus gabena. Šiauliai pilni žandarų ir kazokų.

**Šauliai.** (*lietuvių kankinimas*). Daugumas girdėjo, kad buvo gavę daleidimą nuo gubernatoriaus statyti lietuvišką spektaklių Palangoje, Liepojoj ir Mintaujoj. Kada užgyne Palangoje, tada artistai sugrįžo į Liepoją, na ir ten aną greitai uždraudė. Ant ketvirtos dienos po atvažavimo, tai yra 21 liepos padarė kratą pas P. Pacienę antrą valandą naktį ir iš tenai 10 valandą ryto paėmė Janulaitį ir Mongirdą nežiurėdami ant to, kad ir nieko nerado.

Žinote jau gal, kad Liepojoj yra žandarų apicerius Vonsiackoi labai darbštus žmogus; vargšas, kaip pasiutęs laksto per naktis be miego, kur tik dažino koki lietuvi, tuojau padaro kratą ir teip daugumą kiša į kalėjimą be kaltybės, nežurėdamas ant to, kad ir kalėjime vietos nebėra. Vonsiackoi naktimis daro kratas, o dienomis važinėjo į kalėjimą ir tyrinėjo, kad tik išgauti nors vieną žodį.

Ne tik mūsų žmonės jį keikia, bet ir patys žandarai, dėlto kad per naktis jis miego jiems neduoda. Jie gaudami mažą algą turi lakstyti per naktis, kaip šunes. Ar neatsiras toksai žmogus, kuris nepasigailėtų tokio mūsų gera-dėjaus.

Iš paliepimo Vonsiacko 23 liepos buvo padarytos trys kratos: Malavėnų sodžiuje pas Janulaitį (Šaulių parapijos), Šauliuose pas Jaksiovičiukę ir ant Janulaičio kvatėros. Ypatingo nieko nerado.

Ar-gi mes duosimės maskoliams už nosių vedžiotis? Reikia turėtis visiems išvieno ir nepasiduoti aniems.

Jie ima mūsų brolius, kankina, kaip kokius piktadėjus, uždaro vieną kambaryje ir ant oro išleidžia tik vieną valandą ant dienos, valgi duoda labai bjaurų, gali sakyti, badu kankina.

Reikia duot pagelba, kiek kas gali! Siųskite pinigų *Ukininko* ir *Varpo* kasierieri Lietuvos kankintiniams šelpti!

*Mergaitė.*

**Vilkmergės pav. (Anykščiai).** Pas mus šimet daug gero padarė, klijavimas atsišaukimų: „*Lietuviai ir Lietuvaitės*“. Žmonės labai skaitė. Teip ir man teko skaityti einant vieškeliu iš Kavarsko (Ukmergės pav.) po prekymečiui Šv. Jono. Pamatėm ant kelio daug žmonių skaikatant raudonus, mėlynus popierius. Vaziuoti išlipo negalėdami pervaziuoti per kelią. Kiti perskaitė sakė: „Žiūjiam geros ir laimingos kloties tiems, ką klijavo, žinome, juog jie nori mus išvaduoti nuo apgaviko rankų.“

*Anykštėnas P.*

## Margos gromatos.

Čia keletą žodžių noriu pasakyti apie mūsų miestus ir miestelius. —

Vienoj Kaunoj rėdyboj pas mus turime 500 miestelių. Jeigut juos surokuoti Vilniaus Grodno ir Šuvalkų rėdybose — tai mūsų krašte turėtumėm apie 1000 miestelių. Kas-gi tai? Tai guštos lenkystės, maskolystės ir žydystės! Jeigut anie butų grynai lietuviški, tai reikalas visiškai kitaip eitų — dabar-gi iš anų po visą kraštą tik lenkystė ir maskolystė tesiplatina! Maža to — tai vietos svetimtaucių užimtos, kame mes patys maitintis galėtumėm. — Juog teip yra — tai nė maskolių, nė lenkų, nė žydų nėra kaltė. Mes patys esame kalti. Kodėl amatais neužsijemame? Kodėl prekystos nevarome? Kodėl tarp savęs vienybės neužlaikome?... O, mieli broliai, pasitaisykite! Tėvai mums gražių-gražiausią kraštą-tėviškę paliko, o mes aną svetimtaučiams užleisti pradėdame. — Vieton eiti į Ameriką, eikime į mūsų pačių krašto miestelius ir miestus ir vieton keliauti į Ameriką su viltia ten greitai pralobti, kelkimės į mūsų miestelius. Ir tikėkit man: čia geresnį pasivedimą atrasite; čia liekant drąsumas jūsų išsidirbs; čia turėsite tą malonų pajautimą, juog neapleidžiate tų vietų ir laukų, kurie yra krauju jūsų bočių-prabočių aplaistyti. Čia ant sargybos stovėsite! Į miestus ir miestelius grįždami, ten amatus ir prekybą varydami, o savo prosenių kalbos neišsižadėdami — pakelsit mūsų tautą; ana ilgiaus išsiliks; padaugisit mūsų skaitlių ir tuom mus sustiprīs! Grįždami į miestus ir miestelius prie amatų ir prekybos didžiai patrijotišką darbą padarysite! Tik ne abejokite, o drąsiai už darbo jįmkitės!

*Kazimieras.*

## Iš svetimų šalių.

### Vengrija ir Čekija.

Iki 1867 metų buvo Austrijos ciesorystė, bet vėliaus ciecorystė savo vardą permainė ir Austro-Vengrijos Ciecoryste vadintis pradėjo.

Retai kurs doras žmogus lengvai sutiks savo pavardę permainingi — o čia čia viešpatystė kitaip vadintis pradėjo. Tai svarbus atsitikimas atsitikti turėjo ir atsitiko — o tai vengrai vokiškai kalbėti palovė. — Palovė ir gana. „Nenorim, sako, svetimos kalbos, duokit mums musiškę kalbą! Vengrai, katrie vien prie vokiškos pripratę buvo, ėmė vengriškai mokintis. Vokiečiai juokėsi iš to ir tyčiojosi. Tai „vengromanai“, sakė jie — tikrai pabludo! Ar-gi ne gera jiems mūsų kuopuikiausia vokiška kalba — visame sviete vartojama? O-gi mūsų rašliava — tai neperimti dvasiški turtai! O jie prie piemenų ir praščiokų kalbos grįžta. Jau piemens ir praščiokai tą kalbą

meta — o tik „vengromanai“ už jos griebiasi. Per vėlai susipratote jus svajotojai ir pabludėliai!

Bet svajotojai ir pabludėliai savo laikėsi. Juo tolyn juo daugyn jų skaitlius augo. Pasidare burių-buriai, kurie šaukė: Mes — vengrai, vengriškai ir kalbėti norime. Tai doras noras. Mus ciesorius-tėvas išklays mus. Už jį mes savo galvas gatavi guldyti! Jis tur mus išklaysiti...

Ir išklause jų Pranciškus-Juozapas. Austrijos ciesorystė tapo į dvi dalis padalinta: į Austriją ir į Vengriją; Austrijoj viskas posenovei liko: vokiška kalba visur viešpatavo, o į Vengriją vieton vokiškos buvo įvesta vengriška kalba: į sudus, į kariumenę, į iškalas, bažnyčias, valsčius, žodžiu — visur; ir teip iki šiolei yra. Pats Pranciškus - Juozapas į Vengrus atvykęs — vengriškai kalba. Ir dabar ten gerai vengrams, jie savo bočius-prabočius guodoja, ramiai jaučiasi ir praščiausias žmogelis su augščiausiu ponu gal susišnekėti. Visi broliais jaučiasi, greičiaus viens kitą supranta ir viens kitą sušelpia.

Truputį kitiokiškus pačioj Austrijoj eina. Ten nuo 1867 m. vokiška kalba tapo viešpataujančia, tik tiek bėda, kad gyventojai Čekijos, Austrijoj esančios, vokiškai nesupranta. Kaip pirmiaus vengrai — teip dabar čekai už savo kalbą kokarščiausiai stoja ir sako: „Čekijoj viskas čekiškai tur būti. Gerai, sako vokiečiai, tai kalbėkit sau čekiškai, knygas spauskite, iškalose čekiškai mokintės ir tt. bet leiskit ir mums vokiškai kalbėti. Gerai — sako čekai — bet mūsų kalba Čekijoj už pirmutinę laikoma tur būti. Vokiečiai ne nori... Treti metai barnis eina, ir rodosi ta istorija su čekais teip turi pasibaigt, kaip pirmiaus su vengrais...

*K-s.*

### Iš Sibėrijos.

Ar mes lietuviai, vieni tevaitojame po sunkiu maskolių jungu? Plačioje Rusijos viešpatystėje yra dar daug tautų, maskolius letena skaudžiai prislėgtų. Papasakosiu šiek-tiek apie vieną kraštą, nors ir toli nuo mūsų esantį, butent Sibėrijos viduryje; tai Turuchano apskritis; jis užima bemažo du milijonu ketvirtainių viorštų. Šita viena gubernija yra didesnė už penkias didžiasias Europos viešpatystes kruvon sudėtas, kaip tai Austrų ir Vengrų žemė, Prusija, Ispanija, Anglija ir Turkų žemė. Tame apskrityje yra neišsemiami yvairių turtų šaltiniai, bet viens gubernatorius to krašto 1865 metuose pranešė ministeriui, kad toji šalis niekam nederanti ir tiktai valdžią apsunkinanti; todėl valdžia ir visai nebesirupino apie ją, nedabojų nusiųstų tenai valdininkų, kurie drąsiai ir be baimės kaip koki karaliukai viešpatuoja ir engia nelaimingus gyventojus. Valdininkams padeda yvairus prasikaltėliai, kartogose atsėdėję ir į tą šalį nuvaryti, teipgi

išeiviai rusai, tenai nusikraustę ir popaimissionoriai.

Turuchano apskrityje nuo senovės gyvena keletas tautų, kaip antai tungusai, ostiakai, samojedai, jurakai; visi jie piemenauja briedžius veisdami, arba medžioja, arba žukauja. Kada septynioliktame amžyje rusai, pirmą sykį įsigriovė į tą šalį, visos tos tautos buvo labai skaitlingos ir turėjo dideles briedžių kaimenes, daugybę brangių kailių. Ir štai praėjus dviem šimtam metų mes girdime, juog šitie prašaliečiai nyksta, išmiršta, tirpsta. Rusai sako, kad kiteip ir negali būti susidurus tokioms laukinėms pagal jų supratimą tautoms su Rusijos kultūra, kad tai jau toks esąs gamtos įstatas. Skaudžiai klysta teip manydami: prašaliečiai nyksta ne dėl kokio — norint įstatą, bet dėl to, kad jie neturi nėkokių įstatų, kurie juos nuo visokių skriaudėjų gintų.

Užvis arčiau prie rusų gyvena ostiakai, todėl jiems tai užvis daugiau ir teko rusiškos kultūros neva „gerumų.“ Pirm kokių penkių dešimčių metų ostiakai gyvena dar pusėtinai. Briedžiai darė jiems ir pastogę, ir drabužį, ir maistą; briedžius išikinkę kraustydavos iš vietos į vietą. Kolei ostiakas turėjo briedį, turėjo jis ir šiltą butą žiemai, dviem eilėm briedina apdengtą; visas įlindęs į briedžio kailinius drąsiai ėjo yvairių žvėrių po miškus gaudyti: risdavosi su meškomis (lokliais), engdavo kailius lapėms, sabaliams, voverėms. Vasarą žvėjodamas po Jėnisėję nardėsi.

Bet šitai ėmė rasti rusų pirkliai: prisiirdavo jie dideliais laivais prie ostiakų buveinės ir meilindavo nuo jų brangias žvėrinas, viliodami juos visokiais niekniekiais. Nors tie niekniekiai jiems buvo visai nereikalingi, bet tamsus žmonės, it kudikiai, stelgėsi prie nematytų žibančių monų ir nepažįstamų jausmų, kokius arielka suteikia. Netruko prijungti prie daugelio dalykų, seniaus visai neregėtų, veikiai priprato prie arielkos, tabokos, arbatos ir duonos.

Ostiakų buvo daug, o rusų mažą, todėl jie nuo pradžios išrodė angelais. Jie už savo monus imdavo nuo ostiakų tik tai tiek, kiek jie patys duodavo ir su noru duodavo skolon, apsiimdami laukti kito pavasario. O pas ostiakus nauji papročiai leido šaknis kaskartą vis gilyn, ir rusai, matydami tai, ėmė kiteip elgtis, ėmė tikruosius savo ragus rodyti; bet ostiakai nepažino jų, kaip ir kudikis neatskiria savo geradėjo nuo priešo. Jis nepasergėjo, kaip rusas jau nebeprisikinko tuo, ką jam ostiakas duodavo ir pats ėmė reikalauti, kaip rusas ėmė atiminėti nuo jo viską, net ir reikalingiausius jam dalykus. Ostiakas, kaip ir pirmai, pavasario sulaukęs skubinosi prie sukalbėtos vietos, neatsižvelgdamas ir nesamprotaudamas atiduodavo godžiam mainininkui viską, melddamas

tiktai vieno: kad jam greičiaus arielkos duotų. Rusas ir duodavo, duodavo nuo pradžios gausiai, paskui šykščiau, ant galo visai nebeuvedavo ant sukalbėtos vietos, priversdavo ostiakus pas save atkakti. Ostiakas nesipriešino, ėjo pas jį nešinas visukuo, ką turėdamas, by tik arielkos gautų. Bet rusas ant galo nustojo ją davęs, ji jau nebereikalinga tapo, juog ostiakas vis-tiek jo naguose, kaip musė į išrugą įkritusi. Atsikvošėjęs ostiakas apsižvalgė; omenėje jo lindo atminimai paskutinių metų skurdaus gyvenimo, kada pradėjo su rusais bičiuliauti: žiemą badas, nės sužvėjotą per vasarą žvį atėmė rusas; reikia daugiau žvėrių sugauti, daugiau kailių prirengti, o čia šaltis be pastogės, be šiltų drabužių, — ir šitai dabartinis ostiako padėjimas: briedžio nebenturi, maisto sandėlio ir-gi ne, prastojo pastogę, prastojo drabužį. Kas-gi jam beliko?

Gal sakysi medžioklė ir žvejonė? Rusai atima nuo ostiako žvį, duodami jam miltus, arbatą, tabaką, paraką, švyną ir storus audeklius drabužiams. Atidavęs rusui žvį ostiakas mažą dalelę tegali atidėti žiemai. Su tokiu menku sandėliu jis išsikrausto į traskančias girias medžioti, apsirėdęs lopais ruso duotais. Šiltos pastogės nebeįstengia pasitiekti, todėl šeimyną praseina palikti, iškasas ją pagal upę urkštyne; pats-gi išvažiuoja išikinkęs į rogutes nebe briedį, bet jau šunis. Tiesa, šunis veža neprasčiaus už briedį, bet briedis pats sau iš-po sniego maistą atkapstydamo, o šunis reikia penėti, reikia atiduoti jiems savo kąsnį. Nuo šalčio medžiai skyla, o ostiakas gaubstosi ragožėmis ir alksta; skubinasi kuo daugiau žvėrių sugauti, kad galėtų rusui skolą užsimokėti ir prie savo pamestos šeimynos sugrįžti, kurią bado ir šalčio įveiktą randa jau surietėjusią. Šitai ostiakas su žvėrinomis išseina iš girios prie Jėnisėjo kranto, prie apsigyvenusių čia rusų. Čia laukia jo godus skolintojas ir už maišą-kitą supelėjusių miltų, kuriuos rudenį ostiakui paskolino, atima nuo jo visas brangias švėrinas, kurioms prekę pasako pats rusas, o ostiakas degtinės paragavęs sutinka ant visoko ir grįžta su tuščiomis rankomis ir vėl pasilikęs skoloje.

Pažvelgk, kokios prekės rusų duodamų dalykų:

|                     | Jeniseiske*)<br>kaštuoja: | Nuo ostiakų<br>atima: |
|---------------------|---------------------------|-----------------------|
| Rugienų miltų pudas | 52 kap.                   | iki 5 rublių.         |
| barankų svaras      | 5                         | 15 kap.               |
| cukraus svaras      | 17                        | 50—100 k.             |
| machorka            | 27                        | 100 k.                |
| perkelio aršinas    | 8                         | 100 k.                |
| bajiniai marškiniai | 100                       | 600 k.                |
| puodelis arbatai    | 15                        | 80—150 k.             |
| parako svaras       | 40                        | 100 k.                |
| pistonų skrynūtė    | 25                        | 100 k.                |
| švyno svaras        | 7                         | 100 k.                |

Pati Jėnisėjo upė ir jos įtakos turi daugybę žuvis. Senovėje birželio mėnesyje po upės taip ir nardėsi neapmatomos ostiakų minios, nės tame mėnesyje užvis daugiaus randa žuvis, kuria minta per visą žiemą. Dabar-gi kur-ne-kur sutiksi vieną-kitą eldijėlę, vieną-kitą ostiaką, bet viso burio skersai-išilgai nesimato. Tiktai ties rusų sodybomis, prie pat upės kranto prilipusiomis, matosi kruta šiek-tiek daugiaus žmonių, bet prisiartinės pamatai vienas tiktai moteriškes. Kur-gi dingo vyrai? Ko jie gaišta ir neina žvėjoti? Jug adynos darbas dabar duoda visai nedėliai maisto žiemai? Vargšas ostiakas, per visą žiemą badą kentęs, mitęs jau ne duona, bet senų kailinių skiautėmis . . . savo mirusių gentių lavonais, vargšas jis išsiilgęs laukė tos malonės jam valandos, ir šitai dabar, kada, regis, jam su džiaugsmu reikėtų visus savo įnagių surinkus į upę listi, jo visai nė nesimato.

Kur-gi jis dingo? — Andai klausiau, kas ostiakui beliko? Sitai čia rasime atsakymą. Ostiakui liko tiktai viena rankų spēka. Upės kvieste-kviečia imti kiek tinkamai jų turtus, o tuo-tarpu ruso javai prispėjo. Atėjo ta išsvajota valanda, kada ostiakas ramino save visai žiemai maisto prisižvėjosę, ir visos svajonės suyra, nės rusas liepia, varo javus kirsti. Ostiakas eina, jausdamas, juog ta kilpa, kurią tarėsi kiek atmegsęs, dar didžiau suveržia jam kaklą. Ir kur gi neis, kad jis visas ruso naguose. Tiesa, maisto ir be ruso prisižvėjotų, bet kur gaus drabužius, kur gaus brėdiną? Visi briedžiai perėjo į rusų rankas. Tame krašte apsigyvenę ar atvaryti rusai susitarė nė siulo galo neduoti tam ostiakui, kurs nors vieną iš jų užrustintų. Ir šitai „laisviejei“ gijos sunus prakaitą nuo kaktos braukdami kerta rusui javus, skaldo jam malkas, staiso triobas, tiekia eldijas ir su nusiminimu veizi į platųjį Jėnisėjį, kurs skubėdamas varo tolyn savo vandenį su visais jo turtais į jurą.

Teip gyvena, teisingiaus, teip skursta ir nyksta nelaiminga tauta, kurią pasiekė teip išgirta rusų kultura. Ne tik ostiakų tauta, bet ir kitos, pradžioje minėtos per baisius vargus brisdamos kapų sau jieško. Rusai gi engdami tas nelaimingas tautas susikrauna sau neregėtus turtus. Gal pasakys kas, kodel-gi tie nelaimingi nesiskundžia sudžioms, valdžiai? Kaip prieš vėją nepapusi, teip ir prieš skriaudėjų galingus pinigus nieko neįveiksi, ir lieka tiktai skursti be jokios vilties kuomet-norint laimės spindulius išvyti.

Jeį Lietuvoje, šalymais su kaimyne viešpatystė, rusai nesidrovi kaip įmanydami skriausti, varginti ir žudyti nekalts ir nuolankius žmones, tai ko-gi benorėti tokiaime tolyme krašte, kaip šiaurinė Sibėrija, tokioje tolumoje nuo

„svieto“ akių. Jug anie amžino vargo ir bado nualsinti prašaliečiai nebent gegute pasivertę galėtų svetui rusų nedorybes apskelbti.

Sunku, oi kaip sunku rusų jungą traukti.  
P. A.

## Visokios žinios.

**Kristaus pasekėjai.** Sibėrijoį atsirado nauja sekta, kuri laikosi mokslo ukininko Lichačov'o. Tas Lichačav'as mokina, kad visi lygiai yra pilni nuodėmių ir dėlto lygus tarp savęs ir tik tur vieną Dievą garbinti ir Jam tarnauti. Kiekvienas garbinimas kito žmogaus yra tai stabmeldystė. Atmindamas apie savo nuodėmes nieks ne privalo savintis valdžią ant kitų žmonių, kurie šiaip yra jam lygus. Kiekviens žmogus tur prižiūrėti ant valdžios kaipp ant velnio išmislo ir jos išakymus ir įstatymus laikyti už sėklą piktos dvasios. Didžiunai šio svieto yra teip-gi pildytojais piktos valios, o ne valios Dievo. Kunigija yra teipjau kalta prieš Dievą, kaip ir liaudis. — Ta sekta, nepripažindama nė valdžios caro bus, žinoma, ne mažai persekiojama. —

**Vardan teisybės. \*)** Perskaitęs N. 3 šių metų U-ko vieną patalpintą iš Šiaulių korespondenciją, aš labai nusistebėjau: ji nekaltai užgauna ypatai jaunos merginos St. Jakš. Aš supratau, kad ta žinia yra parašyta iš asabiško pikto ir neapykantos. Maža korespondencija pilna epitetų — „senmergė“, „bičiulė“, „išgama“, — užgaunančių ir esybę ir garbę žmogaus. Teip pravardžiuoti galima tiktai arba karčiamoja arba ir laikraštį, bet jau ištikro nedorą žmogystę, tiesiog pasakius — judošių. Man neseniai teko pažinti minėtą J. Liepojų per lietuvišką teatrą, ant kurio ji lošė. Nors jos pažiūros man pasirodė pasenusioms ir navyškomis (bet kas iš mūsų be nuodėmių?) bet lig išgamos toli gražu. Kas link „senmergės“, — teip-gi netiesa: ji dar jauna mergina. Autorius sako, kad Jakš. ilgą laiką tarnavo gudiškame teatre. Ir tas nedidi nuodėmė: ji, kaipp mergina neturėdama gal užsiėmimo, norėjo nors ant gudiškos scenos ištirti savo jaunas spēkas; vis geriaus negu su bobomis liežuvius vadžioti. Aš nemislyju, kad ji turėjo sieki padėti maskolinimui lietuvių. Ir jeigu tas butų atsitikę ne Lietuvoj, tai gudiška scena ir egiukė dėl lietuvių butų

\*) Kor. p. Lenkės A. Lg. tapo dikčiai sutrumpinta ir sušvelnyta. Perdirbinėt korespondenciją iki mažmožių yra negalima „Senmergė“ mes laikėme už paprastą pavadinimą senos mergos, o ne už pasityčiojimą; teipogi ne atkreipėme didelės atidos ant žodžio „išgama“, juo, kad pagal koresp. turinį pasielgimas p. J. išrodė nesutinkančiu su lietuvių garbe. — Tiek te galime užtėmyt iš savo pusės. Už korespondencijos teisingumą lai atsako sąžinė p. Lenkės A. Lg.  
Red.

tokia pat nuodėmė, kaip ir skaitymas gudiškų laikraščių ir knygų. Jeigu autorius matė lošiant lietuviškai Jakš., tai turi pripažinti, kad ji lošia neblogai. O ant lietuviško teatro ji lošė Palangoj, Liepojoj ir Rygoj — visur važinėjo be užmokesnio už savo triušą. Man rodos, to negalime pavadinti rupesniu apie maskolinimą lietuvių. Kad ne gudiška scena, gal lietuviai ir nebutų turėję atsakančios artistės, — ir gudiška scena turi savo geras puses. O kita, ji gal teip elgėsi iš nesupratimo, tai reikėjo jai išaiškinti, nės žmogus išaugęs kitose išlygose, turi kitas pažiūras ir saviškai mano. Dėlto dar negalima garsinti pavardę žmogaus visai Lietuvai. Kits, nežinantis asabiškai Jakš., perskaitęs tokią korespondenciją, pamislys, kad tai kokia duktė Muravjovo arba sena ragana. Autoriui, žinoma, to ir reikia; jis iš džiaugsmo plos delnas, vaikščiiodams po kambarį. Aš teip-gi nesuprantu, iš kokios priežasties autorius laikrastyje pravardžiuoja ją „senmerge“. Neprošali autoriui priminus apie tai vadinamas ekonomiškas sąlygas, turinčias ant žmogaus galingiausią įtakę; jos žmogų prispiria ir badą kėsti, ir galą sau daryti, ir paleistavauti, ir neapsivedusiais gyventi ir... amžinomis „senmergėmis“ pasilikti.

Liudna matant tokius „literariškus įrankius“ tarp korespondentų „U-ko“: laikraštis yra paskirtas ne liežuovavymams, o skaitytojui jį skaito ne dėlto, kad klausyti, kaip Adomas pravardžiuoja Jieva arba Jieva — Adomą. Matyt, autorius turi žemą supratimą apie rašliavą ir jos užduotį. Redakciją, pildančią savo sunkias praegias tokiose ipatose sąlygose, tame atsitikime kaltinti negalima, kaip tą daro Kelmelis iš Šilakojo, kurs per daug jau idealizuoja dvasiškią. Bet talpinti panašius veikalus, kaip praėjusiose metuose apie „garnį“ ir „brolinuką“ („Juokai“) teip-gi nėra išrokavimo, tuo labiau, kad juoko ten suvisai nėra, o „garnys“ — esybė tamsi, ir jauni skaitytojai jį visai gali suprasti.

Jonas Barzdyla.

**A. a. D<sup>ras</sup> Antanas Lingis.** Vėl turime pranešti liudną naujieną — apie vidurvasarį šių 1900 metų užbaigę savo gyvenimą d<sup>ras</sup> A. Lingis, kurio straipsniais ne sykį teko „Ukininko“ skaitytojams gerėtis. Jo plunksnai priguli apysaka „Vargaitėnė“, atspaudinta „Varpe“ ir apysakėlė išėjusi anais metais, kaip priedas prie „Ukininko“, po vardu „Kas kaltas“. Jis teipogi bebudamas Starpolėje, parašė į „Ukininką“ puikių juokingą korespondenciją apie žinomo žandaro Vonsiacko darbus. Ta korespondencija buvo išversta į vokiškus laikraščius, iš kurių perėjo į kitų tautų laikraščius ir visą srietą aplėkė. A. a. Antanas turėjo labai lengvą plunksną, ypačiai jam sekėsi apysakėlės, kurių jis paleido per

„Varpą“, „Ukininką“ ir kalendorius kelėta, bet vardų jų aš neatmenu. Pasirašydavo jisai po savo darbais daugiausiai *Velioniškis*.

Trumpas buvo gyvenimas to mūsų draugo, nės numirė ne ką viršiaus per 30 metų turėdamas. Gimė jisai bene Sintautų parapijoje, Naumiesčio pavieto Suvalkų gub. Mokslus išėjo Starpolės gimnazijoje ir Maksvos universitete. Pastojęs gydytoju išpradžių apsigyveno Maskolijoje, kaip „zemstvos“ daktaras, iš ten pargrįžęs apsisotojes buvo tulą laiką Starpolėje. Iš čion vėl buvo iškeliaves į „zemstvos“ daktarus Tulos gubernijos. Jau tenai bebudamas apsirgo, pargrįžo pas tėvus (į Gižų parapiją, Starpolės pav.) ir čionai numirė.

Klėvelis.

**A. a. Antanas Kriaučūnas.** Pabaigoje birželio mėnesio šių 1900 metų Tvorkuose netoli Varšavos pasimirė Antanas Kriaučūnas, kuris per kelėtą metų buvo sudžia Starpolės gmino sudo. Gimė jisai Ilguvos parapijoje, buvo leistas tėvų į Suvalkų gimnaziją, kurią pabaigęs iškeliavo į Maksvos universitetą, kur 1890 metuose pabaigė juridiką skyrių. Nuo pabaigimo a. a. Antanui priteko daug vietų pamatyti ir visokių vargų pritirti. Žinoma, kaip sunku yra pas mus mokslus pabaigus pradėti gyventi. Taigi a. a. Antanas, bandė Kaune advokato pagelbninku duoną pelnyt, paskui prisirašė prie Starpolės teisdarų susi-važiavimo ir gavo sekretoriaus pagelbninko vietą, paskui buvo Pustelninkuos gmino sudo raštiniuku, paskui Šakiuose kamarninku ir ant galo pagalios buvo po kelias eiles paskirtas ant gmino sudžios Starpolėje. Ant tos vietos ir amžį savo pabaigė. Jis buvo augšto mokslo, tvirto budo ir puikiai suprato savo tarnystos dalykus. Ne kartą buvo kalbinamas valdžios keltis į Maskoliją ant augštesnės vietos. Bet a. a. A. Kriaučūnas niekados netiko ant to. nenorėdamas bėgti iš savo tėviškės Lietuvos. Lietuviškai jisai raše mažai, tik kelias korespondencijas į „Ukininką“, ale užtai daug jis yra prilaikęs lietuvių savo taktišku pasielgimu, žodžiu ir pačiu savo buvimu Lietuvoje. A. a. Antanas yra tikras brolis Jono Kriaučūno, žinomo kankintinio už lietuvių.

Rugienius.

**Kankintinių Sėlpimas.** Dalyke sėlpimo kankintinių svarbiausiu daiktu yra turėti greitai tikras žinias apie tai, kas ir kiek pašalpos reikalauja. O tokių žinių mums, ant nelaimės, trūksta. Teip-gi svarbu yra, kad šis reikalas koncentrutusi vienoje vietoje, nės šiaip sunku vesti reikalą prigulinčiai. Maža to, reikia turėti žinias ir apie tuos, kurie da ne įpuolė į nelaimę, bet užsiima propaganda (platinimu raštų) ir diena iš dienos gali įpulti į maskolių nagus. Štai nesenei kreipėsi prie mus per laišką nežinomas žmogus, prašydamas atsiųsti 25 rub.; gal but, kad jis pagelbos

reikalavo ir ant tos pagalbos užsipelnė, bet siųsti jam pinigų vis-gi nebuvo galima neturint tikrų žinių. Mums rodo, kad gera būtų garsinti žinias apie tai, kas ir kiek raštų yra išplatines arba kiek pinigų yra surinkę iš raštų pardavimo. Platinimas raštų Lietuvoje be jokio išrokavimo ir pelno, vien iš tėvynės meilės, turi but pakaitytas teipjau augštai, kaip ir rašymas į laikraščius, ir ant platintojų reikia atkreipti didesnę atidą, ne kaip ikiol daryta. Dėlto būtų gerai, kad platintojai raštų apsirinktų pseudonimus ir paduotų žinias apie savo darbus. Tokiu būdu greičiau galima bus sužinoti lietuvių kareivius. — Žemiaus talpinaime atskaitas dviejų kasierių. Red.

|                                |              |
|--------------------------------|--------------|
| Nuo seniaus buvo likę          |              |
| (žr. Uk. N 5. p 80).           | 66 rub.      |
| Gauta šią vasarą nuo p. Lapino |              |
| (žr. Uk. N. 4.) 54,56 Mk.      | 25 r. 15 k.  |
| nuo Mald.                      | 15 rub.      |
| Pasidaro viso labo             | 106 r. 15 k. |
| Duota į Kalvariją.             | 25 rub.      |
| į Viatkos gub. K.              | 15 rub.      |
|                                | 40 rub.      |
| Pasilieka 10 IX. 1900 m.       | 66 r. 15. k. |
| Srg.                           |              |

|                               |            |
|-------------------------------|------------|
| Išsiųsta.                     |            |
| J. Kr. — 46 rub.              | 99,36 Mk.  |
| J. Č. — 25 "                  | 54,00 "    |
| Ivan Potapov dėl O. O. 46 "   | 99,36 "    |
| V. El. — cz 10 "              | 21,60 "    |
| J. K. antrą kart 46 "         | 99,82 "    |
| pačto išleidimai              | 4,10 "     |
|                               | 378,24 "   |
| Buvo (žr. „Uk“ N. 7. p. 112.) | 985,00 "   |
| Lieka                         | 706,76 Mk. |

## Iš lauko kovos.

Revizijos. Suvalkų gub.: pas Kasiulaitį (Naum. pav.) Dr. Grinevičių (Pilviškius), Dr. Roką Šiupą. (Aleksote).

Kauno gub.: pas Balnioniukę, Mainionį, kamend. Kaxlaucką (Rozalimas, Panev. pav.), Jakševyčiutę (Šiaulius) Janulaitį tėviškėje.

Liepojų pas Janulaitį, Mongirdį, Lingrį, Čiurlį, Kabailą.

Suimti: Gaška, uk. iš Šiaulių pav. V. Požela, Janulaitis, Mongirdas, Sobauskis, Ambrožaitis, Visiuskis (?) Dr. R. Šiupas.

Kalėjimas. Dr. Vaineikis\*) Liepojų, Stanionis — Aukmergė, Dr. R. Šiupas — Peterburge.

Judošiai: M. Germanavyčius, mokintojus Čekaičių-Kviločius, Pauliaantanis (Sasnavas Senap. pav.) K. Čepinskas, valdžios apmokamas (Kupiškis Vilkm. pav.)

\*) Ji, kaip girdėt, badu kankina. Red.

## Nauji raštai.

„Žiburys“ literatūros, mokslo ir politikos mėnesinis laikraštis. Hektografuotas. N.1 pasirodė balandžio mėn. š m. pp. 20. N.2 išėjo gegužės mėn. Vieta išleidimo ir redakcija nežinoma.

Pranešimas apie reikalus įrengimo Vilniuje lietuviškos parapijos (89) lotyniškoms litaromis su daleidimų cenzūros. Vilniuje. Liepos 18/31 dieną 1900 m.

„Sargiečių“ Ukiskasis Kalendorius 901 metams pp. 80. Spauda O. v. Mauderodo.

V-U. R. Kas turi ausis teklauso, atsišaukimas. pp. 1. 20 IX 1900.

Dvasiški apdumojimai arba Meditacijos. Iš lenkiško versti pp. 571. Spauda O. v. Mauderodo.

Kun. K. Mikulskis. Žmogaus širdis, lietuviškai vertė P. iš L. Išreikšta dešimčiu paveikslėlu pp. 64. Vilniuje. Kaštu ir spaustuvių Juozapo Zavadskio.

Lietuvos Ukininkų Kalendorius ant meto 1901 pp. 80. Vilniuje 1900 m. Spauda J. Schönkės Tilžėje.

Susivienijimas Lietuvių Amerikoje Atsišaukimas į Lietuviškas draugystes, (89) išleistas pradžioje 1900 metų.

Julius Slavocki. Mindaugas Lietuvos Karalius. Istorijos paveikslas penkiuose aktuose. Iš lenkiško vertė Vincas Kapsas pp. 86. Chicago, Ill kaštu ir spaustuve Lietuvos 1900 m.

Kun. A. Burbos Prozaiški raštai, kaštais kun. A. Miluko Shenandoah, Pa. pp. 166. Stagaro spaustuvių 1900 m.

„Ateitis“ nedėlinis tautiškai sociališkas laikraštis. N.1 išėjo 4 d. rugsėjo š. m. prenumerata kaštuoja Amerikoje 1 dol. 50 cent. Europoje 2 dol. 50 cent. Adresas: Ateitis Pub. Ass. 2030 Sarah st. S. Pittsburg. Pa.

## Raštai

„Varpo ir Ukininko“ redakcijos.

Iš ukininkystės.

(Tėsimas).

16. Bitė Tėvas ir sunus. Kaip tėvas išmokino sunų mylėt savo žemę ir savo tėvų palikimą 1900 m.

Politiškas lietuvių padėjimas.

1. Dr. Baltušis. Vakarais Tilviko pirkteleje.

Kaip maskolių policija įjėškojo lietuviškų raštų pas širšes. Apie ap-kundimą Dulio ir nubaudimą skundikų 1894 pp. 15 . . . . . 5 k.

2. Dr. Lietuviai po maskolių jungu. Padėjimas lietuvių kaipo Maskolijos valdomųjų, kaipo katalikų ir kaipo atskiros tautos. 1897 pp. 36 (išpirkta) 1897 pp. 37 . . . . . 5 k.

3. S-s. Maskolių valdžia ir žmonės. Bažnyčios seminarijos ir kunigai. Apšvietimas ir vaikų mokymas. Reikalai ekonomiški. Činovninkai. Valdžios politika. 1898 pp. 54 . . . . . 10 k.

4. Perkunas. Viršininkai. Margas paveikslėlis (iš „Varpo“). Apie veikalus garsaus Naupilės viršininko vardu Vikkanalij Vziatković Kruglodurov. 1896 pp. 68 . . . . . 10 k.

5. Dokumentas apie lotynišką litaras lietuviškoje literaturoje. Apie uždraudimą spaudos. Atskaitos generalgubernatorių ir kuratorių mokslo apygardos apie platinimą lietuviškų knygų, su maskoliškoms litaromis. 1899 pp. 44 . . . . . 5 k.

Draugijos surėdymas.

1. Genių Dėdė. Antras išleidimas. Apie neteisintus mokesčius, numetimą baudžiamo, maskolių valdžios skolas ir kt. 1896 pp. 24 (išpirkta) . . . . . 05

2. Krumplių Jonas. Apie neteisintą žemės padalinimą 1895 pp. 36 . . . . . 10

3. **Ar dabar yra baudžiava?** Apie šios gadinės baudžiavą ir žmonių prisipaundimą 1899 pp. 56 . 10
4. **Trusas ir kapitalas.** Trampus žinios iš politiškos ekonomijos. Tavorai ir jų atsiradimas. Pinigai ir prekė Kapitalas ir procentas. Darbininkas kaip tavoras. Alga Pasidalinimas turtų senovėje ir šiandien. 189 i. pp. 42 . . . . . 10.

### Istorija.

1. **Trumpa senovės lietuvių istorija.** Kaip lietuviai gyveno senovėje ir kaip jie kovojo su vokiečiais, lenkais, maskoliais ir kaip ant galo kunigaikštystė susivienijo su Lenkija. 1892 pp. 56 10 k.
2. **Mykolaitis. Mindaugis.** Didysis Lietuvos kunigaikštis. Trumpas aprašymas jo gyvenimo ir darbų 1899 pp. 58 . . . . . 5 k.
3. **Jurgis Kastrijotas,** išvaduojojas Albanijos 1894 pp. 13 . . . . . 5 k.

### Eilės.

1. **Petro Armino Raštai.** „Piaštų duktė“ apysaka apie lietuvius 1282 m., „Kaimo mokykla“, „Trys budriai“, „Zukis ant medžioklės“, „Lapė ir liutas“, ir daug kitų. 1893 pp. 40 . . . . . 10 k.

### Drama, komedija.

1. **Žemaitė. Valsčiaus sudas.** Komedija vienoje veiksmėje. Kaip viena moteriškė tapo išteisinta, nežiurint ant to, kad degtinė sudyjo, o pinigai kalino. 1900 pp. . . . . 5 k.
2. **B. Kova.** Drama. Trijose veiksmėse. Kaip viena žiuponaitė išsižadėjo savo mylimo sužadotinio, kuris nenorėjo kovot su tėvynės vargais ir, įieškodamas geresnės duonos, apleidė savo šalį. 1900 pp. . . . . 15 k.
3. **A. Mickeryčius. Velinės.** (iš Varpo). Paveikslai iš gyvenimo kalinių, suimtų laike pirmutinio lenkmečio. 1899 pp. 68 . . . . . 15 k.
4. **Pirmutinis degtinės varytojas.** Komedija. Kokiū būdu velnias įtraukė žmogų į „grieką“ (iš pirktą) 1893. pp. 23 . . . . . 5 k

### Yvairūs raštai.

1. **Kaip atsiginti nuo koleros ir kiti naujingi skaitymai.** Sėklą išdygo ir išbujojo. Apie užsilaikymą laike gimdymo ir po pagimdymo kūdikio. Raštas apie maskolių šunybės ir lietuvių vargus Atsisaukimas Amerikos lietuvių 1894. pp. 32 10 k.
2. **Pavargėlė. Peiverintos,** apysakėlė. **Kaip gyvena Kynai.** 1893 pp. 36 (išpirkta) . . . . . 5 k.
3. **Viensėdis. Pirmutinė šalna. Peiverintos apysakėlės.** Finai ir jų gyvenimas 1893 pp. 38 . . . . . 10
4. **Negirdėtas daiktas ir geros rodos mūsų moterėlėms.** Pasaka pagal Anderseną. Kuomi galima užstoti pudymą. Mūsų moterėlėms. Kada ir kaip reikia kūdikius žindyti 1893. pp. 19 (išp.) 5.
5. **Juokingas pasakojimas apie Šaltabuzius ir gražus straipsniai iš ukininkystės.** Kaip Mikas apsidžiaugė čiabatais. Apie laukų džiovinimą. Apie kasimą ir užlaikymą kaupiamųjų augalų 1893. pp. 24 . . . . . 5.
6. **Šeši skaitymai.** Stebuklingas auorius. Mėnulis. Arabiška legenda apie žmogaus gyvenimą. Ko prie arimo nereikia užmiršti. Naudingumas akėjimo žemkencijų pavasaryje. Kaip reikia elgtis su mėslu ant lauko. 1893 pp. 32 (išpirkta) . . . . . 10 k.

7. **Dr. A. V. Patarmės moterims, kurios nori būti sveikos.** Antdrapanės ir pastojimas. Užsilaikymas neščios. Gimdymas. Užsilaikymas po gimdymo. Kaip apsieiti su užgimusiu kūdikiu. 1899 pp. 35 . . . . . 10 k.

8. **Mūsų pasakos.** Pirmą laidą Gaidžio pamokslas. Kodėl aš nieko neturiu? Apie žmogų, velnią ir Dimdulį. Apie nebutus daiktus, ir daug kitų (iš viso 10) 1894 pp. 26 . . . . . 5 k.

|                                               |      |
|-----------------------------------------------|------|
| Varpas 1889 m. . . . .                        | 2 50 |
| „V-pas“ 1895 m. . . . .                       | 3 00 |
| „V-pas“ 1896 m. . . . .                       | 3 00 |
| „V-pas“ 1897 m. . . . .                       | 2 00 |
| „V-pas“ 1898 m. . . . .                       | 2 00 |
| „V-pas“ 1899 m. . . . .                       | 2 00 |
| „V-pas“ 1900 m. . . . .                       | 2 00 |
| „Ukininkas“ 1890 m. . . . .                   | 2 50 |
| „Uk“ 1892 m. (truksta 1—2 N.) . . . . .       | 1 50 |
| „Uk“ 1895 m. . . . .                          | 3 00 |
| „Uk“ 1896 m. . . . .                          | 3 00 |
| „Uk“ 1897 m. . . . .                          | 3 00 |
| „Uk“ 1897 m. (be antros pusės 1 N.) . . . . . | 2 70 |
| „Uk“ 1898 m. . . . .                          | 2 50 |
| „Uk“ 1899 m. (truksta 1, 2—4 N.) . . . . .    | 1 00 |

Adresas: **Fr. Martha Sannus Rokaiten** per **Neukirch Ostpreussen.**

**Pasargai.** Išsirašant knygas reikia siųsti drauge ir pinigų. Kąstai nusiuntimo knygų puola ant pirklių. „Varpo ir Ukininko“ red. agentams ir perkupėjams pasiduoda knygų daug pigiau. Pinigai yra rokuojami taip: 1 rublis = 2 markis = 2 šilingai = 50 centų = 2½ frankų. „Varpo“ ir „Ukininko“ red.

### Atsakymai.

**Barzdylai.** „Benkartas“, ir „Simukas“ ir „Svieta pabaiga“ išsuntėme į Ameriką. „Išmintis ir pranešimai mokytų vyrų“ pasilikome sau ir pertaisė neužlgo paduosime į spaudą.

**Paukščiai.** „Iš kelionės“ išsiuntėme į Ameriką. **Gyvučių gydytojui.** Rankraštį „Pašarai naminių gyvulių“ gavome. Spaudinti tuom tarpu negalime.

### Apgarsinimai.

## Žemlapis Lietuvos ir Latvijos

lietuviškoje kalboje, atspausstas lotiniškomis litaromis Peterburge, gaunamas pas inžinieri **A. Maciejevskį.** Nevskis pr. n. 111b. 73. Prekė 1 rub. už ekzempl. su pristatymu; imant 10 ekzempl. 20 % rabato.

### Turinys.

Muštynės su žydais. *Berzelis* — Nava upė ir Šepė. *Kliptys*. — Tėvas ir sunas — Du apaštalu. *K. Pamušis*. — Atžvilgis į badmetį. *P. A. Korespondencijos. Suvalkų gub.:* Vilkaviškio Pav. *Šriubas.* Naumiestis. *Rudis.* Aleksotas. *Pilviškiai.* *Kirvis.* Senapilės pav. *Igliauka. Kelmelis iš Šilakojo.* — *Kauno gub.* Šiauliai. *Mergaitė.* Vilkmergės pav. *Anykščiai.* *Anykšėnas. P.* — Margos gromatos. *Kazimieras* — Iš svetimų šalių: Vengrija ir Čekija. Iš Sibėrijos. *P. A.* — Visokios žinios: Kristaus Pasekėjai. — Iš lauko kovos. — Nauji raštai. — Raštai „Varpo“ ir „Ukininko“ redakcijos.